

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 2, Sayı 15, Nisan 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Buket BAŞARAN AKKAYA, Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Burcu BAŞARAN YANGER, Ecem ZAFER, Filiz ARICIOĞLU, Mavisel YENER, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver Ertürk, Nazmiye COŞKUN, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Zeynep KILIÇ, Zeynep PERÇİ.

Montaj: Ali CENGİZ, Nazlı KÖSE TÜRKAN, Ömer GÖKTAŞ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Ayşen DOĞRUER, Buket BAŞARAN AKKAYA, Esra Ebru MAVİ, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](https://twitter.com/KadUmudun)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](https://www.instagram.com/umudunkadinlari)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

WhatsApp: Şule Sepin İçli: [05323604831](https://wa.me/05323604831)

Sultan Çamur Karataş: [05065140294](https://wa.me/05065140294)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Sevgili izleyenlerimiz, kadınların uğradığı haksızlıklar karşısında umudumuzu elimizden bırakmadan yine sizlerle birlikteyiz. Seçim sürecinde kadın temsiliyetine önem verilmemesi, 6284 Sayılı Şiddet Yasasına uzatılan dil, en önemli hak ihlalleri arasında yerini aldı. Dilimizin döndüğünce aydınlanmayı sürdürmeye çalıştık. Bakalım neler var dergimizin içeriğinde?

Sultan Çamur Karataş, ‘İnsanların Şiddete Uğramasını Kim İster’ yazısında, 6284 Sayılı Şiddet Yasasına dil uzatanların hangi amaçlarla bu tartışmayı başlattığını ortaya koyuyor.

‘Kadın ve Politika’ köşemizde Emine Ortakaya, seçim sürecinde kadınların ve engellilerin başına gelen ayrımcılığı istatistiki bilgiler ışığında ele alıyor, ‘Yarım Kalan Umutlar Umudumuz Var’ yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat, ‘Kadının Güncesi’ köşemize yok sayılmak istenen, mücadele etmekten vazgeçmeyen kadınların haberlerini taşıyor.

‘Arı Kovanı’ köşemizde Emine Kamçı, kütüphanede çalışan Yasemin Yazar’ı konuk ediyor. Olması gereken kültürel çalışmaları keyifle öğreniyoruz ‘Örnek Alınacak Bir Kütüphane Çalışması’ başlığını taşıyan söyleşide.

Şule Sepin İçli, ‘Üçümüzden Biri’ yazısında, tanıdık tecavüzüne uğrayan avukat kadının kendisiyle yüzleşmesini anlatan bir tiyatro oyununu değerlendiriyor.

Ergür Altan, kadınların evlenmeden öncesini, evlendikten sonrasını, anneliklerini şiirsel bir anlatımla canlandırarak gerçekleri gözler önüne seriyor, ‘Mum Hikayeleri’ yazısında.

Yayla Boztaş, ‘Foça’yı Kullanma Kılavuzu’ yazısında sözel olarak beynimize kazınan doğayı yanlış yorumlama olaylarının ezberini bozuyor.

Selvet Bayraktar Tokat, canını kurtaran insanların, deprem sonrasında evlerine barklarına sahip çıkabilmek için başvurdukları yöntemleri ve bizi hayrete düşüren örnek olayları ele alıyor, ‘Düşünmeye Davet Eden Bir Ders’ yazısında.

Bu sayımızda Nilgün Uygur ile tanışacağız. Otizmli çocukların nasıl dışlandığını anlatıyor, ‘Bir Çocuk Koca Dünyaya Sığmaz mı’ yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat, ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde yine iki ilginç haberle bilgilendiriyor bizleri. Kahve içmeyi çok sevenlere hem müjdesi var hem de dikkat sinyalleri.

‘Duygularımızı İfade Edebiliyor muyuz’ köşemizde Menekşe Koçak, güvensizlik yaşayan insanların mutsuzluklarıyla ilaçla baş etmeye çalıştıklarını ve toplumda giderek artan güvensizliği vurguluyor, ‘Kesmiyor ne İlaç Ne de Antidepresan’ yazısında.

‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde Aynur Yurtseven, Helen Keller’i tanıtmış bizlere ‘Mucize Kadın Helen Keller’ yazısında. Helen Keller’in adını duymayan yoktur belki ama onu bu kadar yakından tanıyanların sayısı ne kadardır bilemeyiz.

‘Rol Modellerimiz’ köşemizde Şule Sepin İçli, ‘Beypazarı Kınalı Eller Lezzet Atölyesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’ Müdürü Nesrin Dinçkan ve üye Esra Dinçkan’ı konuk ediyor, ‘Beypazarı Deyip de Geçmemeli’ başlığını taşıyan söyleşide.

‘Dengede Kalmak’ köşemizde yeni bir yazarımız daha var, Doktor Şelale Özmen. ‘Rahim Ağzı Kanserinden Korunma ve Aşı’ yazısında, rahim ağzı kanserinden korunmada yeni gelişmeleri paylaşıyor bizimle.

Emine Kamçı ‘Düşlerimin Oyunu’ yazısında, iç dünyasındaki karışıklığı içtenliğiyle ve çarpıcı bir şekilde anlatıyor.

Buket Başaran Akkaya, ‘Cinsel Kimliğiyle Kadın’ yazısında kadının hayatı boyunca ne kadar çok sınırlandırıldığını anlatıyor bütün yönleriyle.

‘Deneyimlediklerim’ köşemizde Rahime Söylemez Çetin, bu kez yaratıcı yemek tarifleriyle değil de Ege mutfağının ünlü ürünlerini tanıtıyor bizlere, ‘Ege Mutfacı’ yazısında.

‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde Selvet Bayraktar Tokat, önce film tanıtımıyla bambaşka yerlere götürüyor bizi. Ödül alan sanat haberleriyle içimize umut aşıyor.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde, Emine Kamçı’dan bir öykü var. ‘Selam Benden Dağlara’ adlı öyküsünde bizi özlediğimiz eski güzelliklerle buluşturuyor.

‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde, ‘Ben Karşının Ölüsüyüm’ şiiri var. Ayrımcılığın istemediğimiz biçimde sıklıkla yaşandığı günümüzde, tek tek tanıklık ettiriyor bizi tüyler ürpertici ötekileştirme olgularına

‘Umut Şarkıları’ köşemizde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle ‘Çocuğum’ şarkısında “Sana gülmek yaraşır çocuğum” diyor Seyyal Taner.

Gelecek sayımızda hepimizi umutlandıracak yazılarımızla buluşmayı umuyoruz. Esen kalın.

İNSANLARIN ŞİDDETE UĞRAMASINI KİM İSTER?

YAZAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

İnsanların şiddete uğramasını kim ister ki?

Bu soruyu duyan pek çok kişi “Kimse istemez” diye yanıtlayacaktır diye düşünüyoruz değil mi? Maalesef gerçek bu değil. Türkiye’de şiddete uğrayan insanları koruyan yasaları ortadan kaldırmak için elele vermiş bir grup, canhıraş çalışıyor. İlginç olarak bu grupta yer alan kadınlar da var.

Kadınları şiddetten koruyan, “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”, kısa adıyla İstanbul Sözleşmesinden çıkıldığında, “Bu sözleşmeye gerek yok, zaten 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun var.” denmişti. Seçime yaklaşırken gördük ki bu Kanunun varlığından rahatsız olan bir grup var ve seçim desteği almak için rüşvet olarak bu Kanunu kaldırma sözü verilebiliyor. Başka akıl almaz seçim rüşvetlerinin verildiğini de izliyoruz ancak bu günkü yazıda 6284 Sayılı Kanunun kaldırılmasının istenmesine dikkat çekmek istiyorum.

Kanun, 2012 yılında İstanbul Sözleşmesi temel alınarak hazırlanmıştı. O dönemde, Sözleşme İstanbul’da imzalandığı için “İstanbul Sözleşmesi” olarak anılmasıyla ve Sözleşmenin ilk imzacısı olmakla gurur duyuluyordu. Bu gün gelinen yer, tam tersi, şiddeti önleyecek düzenleme bırakmayacak bir nokta.

Bir kadın şiddete uğradığı ya da şiddete uğrama riski olduğu zaman, bu Kanunun içeriğinde yazılı olan tedbirlerle ve destekle şiddete karşı korunabiliyor. Aile içinde ya da aile dışında kimden gelirse gelsin, devlet kadını şiddetten korumakla görevli.

Kanunun temel ilkelerinde, 2. Maddede “Şiddet mağdurlarına verilecek destek ve hizmetlerin sunulmasında temel insan haklarına dayalı, kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli bir usul izlenmesi.”, 3. Maddede, “Şiddet mağduru ve şiddet uygulayan için alınan tedbir kararlarının insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilmesi.” düzenlemesi yer alıyor.

Anlıyorum ki, Yasayı yok etmek isteyenler insan haklarına, kadın erkek eşitliğine, sosyal devlete, adalete, insan onuruna inanmıyorlar. Bu ilkelerin kadınların yaşamına uygulanmasını istemiyorlar.

Bu grubun, 2016 yılında Suudi Arabistan’da düzenlenen, “Kadınlar insan mıdır?” seminerinde tartışıldığı gibi kadınların insan olmadığına inandığını düşünüyorum. Onlara göre kadınlar, kocalarına ve babalarına tapınması gereken kullar. Kocalar ve babalar kadın üzerinde, yaşamını sonlandırmak, şiddet uygulamak dâhil her türlü yaptırıma hakkı olan üst cinsiyet. Kadınların eğitim almalarına, çalışıp para kazanmalarına, toplumsal yaşama katılmalarına, şiddetten korunmalarına, herhangi bir konuda söz haklarına gerek olmadığına inanıyorlar.

Bu bakış açısı, Atatürk’ün kurduğu Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş felsefesine ve şu anda geçerli olan Anayasa ilkelerine ve tüm yasalara aykırı. Anayasaya aykırı bu düşüncenin seçimlere katılabildiğini düşününce, gelecekte olabilecekler son derece korkutucu.

Çağdaş toplumlar düzeyine erişme mücadelesi verirken, kısa bir zaman içinde “Kadınlar insan mıdır?” seminerinin Türkiye’de düzenlenebileceğini, kendimizi ortaçağ karanlığında bulma olasılığını, göz ardı etmemeliyiz.

Ülkemizde insan haklarımızı en üst düzeyde kullanabileceğimiz bir ortamda yaşamak istiyoruz. Bu inançla mücadeleye devam. Umutla kalın.

18 Nisan 2023

KADIN VE POLİTİKA

YARIM KALAN UMUTLAR, UMUDUMUZ VAR

YAZAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Merhabalar. Bu kez Engelliler ve kadınlar açısından 14 Mayıs seçimlerinin ne anlama geldiğini, kadınların ve engellilerin oluşacak bu meclisten neler bekleyebileceklerini aklımızın aldığı, dilimizin döndüğünce irdelemeye çalışacağız.

14 Mayıs seçimleri için AK Parti 113, CHP ittifak ortaklarıyla birlikte 147, İYİ Parti 152, MHP 90, Yeşil Sol Parti 193, TİP 161 kadın adaya listelerinde yer verdi. Ancak yarıdan azının seçilebilecek sıralarda yer alması, Meclis’in yine erkek ağırlıklı olacağının işareti.

AKP'nde Merkez Karar Yürütme Kurulu (MYKY) üyeleri ön sıralarda yer aldı. AK Parti'de 113 kadın adayın hemen hemen yarısı seçilebilecek yerlerde.

CHP, beklentilerin aksine yine erkeklerin çoğunlukta olduğu bir listeyle çıktı. Listede sadece 147 kadın aday yer aldı. Bunların 10'u da ittifak ortaklarına tanıdığı kontenjanlarda yer alan kadınlardan oluştu. Saadet Partisi (SP) 24 kişilik kontenjan listesinde tek bir kadın adaya bile yer vermezken, Gelecek Partisi 19 kontenjanından 4'ünü, DEVA 25 kişilik kontenjanından 4'ünü, İYİ Parti ise 6 kişilik kontenjanının 2'sini kadınlardan tercih etti. DP ise 3 kişilik kontenjanının tümünü erkeklerden seçti.

CHP listelerinde sadece 11 kadın ilk sıradan aday gösterildi. Listenin geneline bakınca 147 kadın adaydan ancak 55 kadarının seçilebilecek sıralarda olduğu gözlemlendi. Seçildikleri takdirde ittifak ortaklarına gidecekler de düşüldüğünde CHP'nin kadın milletvekili sayısı bu oranda azalacak. Halen 16 kadın milletvekili bulunan CHP için bu sayı istatistiksel olarak önemli bir artışı işaret etse de partiden bugüne kadar kadınlara verilen mesajlar dikkate alındığında bunun beklentileri karşılamaktan uzak kalacağı yorumları yapılıyor.

MHP'nin YSK'ya sunulan 28'inci dönem milletvekili aday listesinde 600 kişi yer aldı. Bunların 510'u erkek 90'ı ise kadınlardan oluştu. Altı ilde kadınlar ilk sırada aday gösterildi. MHP listelerinin en renkli ismi ise Muğla'dan birinci sıradan aday gösterilen oyuncu Özlem Balcı oldu. Balcı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hayatını anlatan "Reis" filminde Emine Erdoğan'ı canlandırdı. Ayrıca Seksenler dizisinin önemli oyuncularından.

İYİ Parti'nin aday listesinin 152'sini kadınların oluşturduğu görüldü. Böylece kadın kotası olan yüzde 25'lik oran da doldurulmuş oldu.

Emek ve Özgürlük İttifakı altında seçime giren Yeşil Sol Parti ve TİP listesinde kadın aday oranı yüzde 40'a ulaştı. YSP, 30 seçim çevresiyle liste başında en fazla kadın aday gösteren parti oldu. Doğu ve Güneydoğu'da Mardin, Van, Şırnak gibi iddialı olduğu illerin yanı sıra İstanbul 3. Bölge, İzmir 1. Bölge, Bursa 1. Bölge, Adana, Kars ve Erzurum'da ilk sırada kadınları aday gösterdi. YSP'nin 490 adayından 193'ü kadınlardan oluştu.

Halkların Demokratik Partisinin 2018 seçiminde kendi logosu altında gösterdiği kadın aday sayısı 230 olmuştu.

50 seçim çevresinde liste veren TİP'te ise 398 adaydan 161'i kadın. TİP de 28 seçim çevresinde kadın adaylara ilk sırada yer verdi.

2018’de seçime girip grup kurmaya hak kazanan beş partinin 3 bin milletvekili adayından 702’si kadınlardan (yüzde 23,4) oluşmuştu. Bu oran AKP’de yüzde 21, CHP’de yüzde 22,8, İYİ Parti’de yüzde 25, HDP’de yüzde 36,7, MHP’de yüzde 11,5’ti. O dönemde kadın adayların sadece 49’u birinci sıradan aday gösterilmişti.

Seçimin ardından Meclis’e giren 600 milletvekilinin 103’ünü kadınlar, 497’sini erkekler oluşturmuştu.

Böylelikle Türkiye, yüzde 17,1 kadın temsil oranıyla dünyada 188 ülke arasında 129’uncu sırada yer almıştı. Bu dönemde diğer partilerden farklı bir şekilde oran olarak en çok kadın milletvekiline sahip olan partiyse yüzde 39’la HDP’ydi.

Bu tablo yeni dönemde de değişmeyecek gibi görünüyor.

14 Mayıs seçimleri için AKP’nin 600 adayının 113’ü kadın. İttifak ortağı MHP’deyse bu sayı 90’da kaldı. Yine cumhur ittifakının yeni üyesi Refah Partisi’nin 600 adayının yalnızca 45’i kadın. Refah Partisi, 6284 sayılı ‘Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Dair Kanun’da değişiklik talebini ittifaka katılımının şartı olarak sunmuştu.

Muhalefet cephesinde CHP’nin 582 adayının 156’sı (yüzde 26,80) kadın. Dokuz ilde aday göstermeyen İYİ Parti’ninse 536 adayının 139’u kadın. Yani oran yüzde 25,9 seviyesinde.

HDP’nin de dahil olduğu emek ve özgürlük ittifakının çatı partisi Yeşil Sol Parti’deyse şu ana kadar bildirilen 490 adayın 193’ünü kadınlar oluşturuyor.

Ayrıca partide yüzde 50 kadın temsil kotası da var.

Aynı ittifaktan Türkiye İşçi Partisi (TİP) de 398 aday içerisinde 161 kadını vekil adayı gösterdi.

AKP 4, CHP 11, İYİ Parti 6, Yeşil Sol Parti 32, TİP 20 kadını birinci sıradan aday gösterdi.

Yani adaylık listesinde kadın oranları şöyle oldu:

- AKP: Yüzde 18,83
- MHP: Yüzde 14
- CHP: Yüzde 26,80
- İYİ Parti: Yüzde 25,9
- YSP: Yüzde 39,38

- TİP: Yüzde 40,45

Bu eşitsiz temsile karşı kadınlar senelerdir mücadele ediyor. Son senelerde kadınların haklarında gerileme yaşandı. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldı. İktidar ve ortakları 6284 sayılı kadına karşı şiddetin önlenmesi kanununa da göz dikmiş durumda. 14 Mayıs için aylardır 'demokrasiyle otoriterlik arasında' bir seçim deniliyor. Yani bir anlamda rejim referandumu niteliğindeki seçimlere gidiyoruz. Bu anlamda bu gidişattan en çok etkilenen ve etkilenecek kadınlara, aday listelerinde daha çok yer verilmesini bekliyorduk. Kadınlarla ilgili olumlu vaatleri olan millet ittifakı açısından da beklentimiz buydu.

Hem kadın mücadelesinde hem de çevresel konularda sokaklarda olan yürekli kadınlar. Kadın gücü küçümsenecek bir güç değil. Türkiye'de en güçlü örgütler kadın örgütleri. Polis baskısına rağmen kadınlar özellikle şiddete karşı sokaklara çıktılar. Her yerde en önde kadınları görüyoruz; çevre katliamlarında (orman, köy meraları, HES'ler, verimli topraklardaki maden ocağı protestoları, vb.) Eğer farklı bir iktidar ve sistem gelecekse bunun içerisinde kadınların konumunun muhakkak değişmesi gerekiyor.

Ya engelliler, engelliler konusunda ne oldu?

Kadın aday sayısı bakımından yetersiz olan vekil durumu engelli adaylar açısından yetersiz bile değil; yok kabilinden!... Yani ilaç niyetine sadece iki aday var. Bunlar, AKP listelerinden Erzurum ikinci sıradan aday gösterilen Fatma Öncü ve CHP listelerinden Antalya altıncı sıradaki aday Gelecek Partili Serap Yazıcı Özbudun'dur.

Biz 'engelli aday' derken yalnızca bir uzvunu kalıcı olarak kullanamayan insanları kastetmiyoruz. Kastettiğimiz şey, engelli mücadelesinin içinden gelen ve o camiada emek vermiş, tanınan insanlardır ve buna ek olarak seçilecek yerlerden aday yapılması gerekir. Eğer bu toplumun %12'si civarı engellilerden oluşuyorsa, Meclis'teki oranın da buna denk olması elzemdir. Böylece, sadece belli gün ve haftalarda klişe törenlerden kurtulmuş, gerçek engelli mücadelesinin Meclisteki yansımaya kavuşmuş olurduk.

Fakat olmadı... Umutlar yarım kaldı. Hatta en umut var olduğumuz siyasî parti veya ittifaklarda da durum değişmedi.

Ya HDP'ye ne demeli?... "Al ondan da o kadar". Güya engelli meclisleri var ama ne gezer...

Velhasılı, önümüzdeki oluşacak olan Meclis de şimdiden bazı uzuvlarını yitirmiş durumda. Ama bizler hem kadınlar hem de engelliler olarak umudumuzu ve düşlerimizi yitirmemekte kararlıyız. Her şey birlikte mücadeleyle güzel.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

www.hurriyet.com.tr

diken.com.tr

25 Nisan 2023

KADININ GÜNCEİ NİSAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhaba değerli Umudun Kadınları dergisi takipçileri. Mücadeleci kadınlar, yok sayılan kadınlar, ilkeli duruşları nedeniyle bedel ödeyen kadınlar, hepsi birbirinden farklı haberlerle yine kadının güncesi köşemizin konuğu.

Önce başlıklar:

Yürüyebilmek için başladığı halterde şampiyon oldu

Otizmi kitaplaştıran anneler

Mor Çatı: Sığınma evlerinde kalan kadınlar yine oy kullanamayacak

Bir terslik yok mu?

Kadınlar için yeni bir uygulama amber

İsviçreli kadınlar iklim değişikliği politikalarını Avrupa insan hakları mahkemesine taşıdı

Kolombiya'da kadın hakları savunucusu asitli saldırıya uğradı

Yürüyebilmek için başladığı halterde şampiyon oldu

Antalya'nın Kepez ilçesinde yaşayan Poyraz ailesinin 3 çocuğundan en küçüğü **Simge Elif Poyraz**, omurilikte gelişim bozukluğu olarak bilinen 'Spina Bifida' hastalığıyla dünyaya geldi. Hastalığı nedeniyle çocukluğunda nadiren de olsa zorluk yaşayan Poyraz'ın sol bacağında, 12 yaşındayken kısmi felç oldu. Koltuk değneğiyle hayatına devam eden Poyraz, birçok ameliyat geçirdi.

Eğitim dönemlerinde de zaman zaman, engelinden kaynaklı zorluklarla karşılaştı. Bir süre sonra ise tekerlekli sandalye ile yaşamını sürdürdü. Fizik tedavi almaya başlayan Simge, burada kendisi gibi tekerlekli sandalye ile yaşamına devam eden halter sporcusu Faruk Öztürk ile tanıştı.

Tekrar ayağa kalkabilmek için zayıf bacak kaslarını güçlendirmek isteyen Simge, Faruk'un yönlendirmesiyle haltere başladı.

Büyük azimle çalışan Poyraz, haltere başlamasından kısa süre sonra katıldığı Bedensel Engelliler Türkiye Şampiyonası'nda ikincilik elde etti. Halterle tüm hayatı değişen Simge, eve hapsolmayı bıraktı ve bir süre sonra da Konyaaltı Belediyesi'nde işe başladı. Yaşadığı sakatlıkların kendisine engel olamadığı Simge, geçen ay Aydın'ın Nazilli ilçesinde düzenlenen Bedensel Engelliler Türkiye Halter Şampiyonası'nda 1. oldu.

Hedeflerinden asla vazgeçmediğini söyleyen Poyraz, **“Halterde dünya şampiyonu olan arkadaşım Faruk sayesinde sporla tanıştım. Başlarken ilk düşüncem bacak kaslarımı güçlendirmektir. Kısa süre sonra düzenlenen şampiyonada Türkiye 2'ncisi oldum. Başarıyı gördükten sonra düşüncem değişti ve tamamen kollarıma odaklandım, şampiyon olmayı hedefledim”** dedi.

Halterin tüm hayatını değiştirdiğini belirten Poyraz, **“sporun ardından işe başladım, evimi aldım. Spor benim hayatım oldu diyebilirim. Halter olmasaydı ne yapardım bilmiyorum. Eve kapanmadım. Geçen ay düzenlenen şampiyonada Türkiye 1'incisi oldum. Beklemiyordum çünkü üst üste sakatlıklar yaşadım ve depremden dolayı da antrenman yapamamıştık. Avrupa'da bayrağımızı dalgalandırmak istiyorum. Bunun için 2025 Avrupa Şampiyonası'na hazırlanıyorum”** dedi.

Otizmi kitaplaştıran anneler

Otizmli bireylerin anneleri çocukları ile yaşadıklarını kitaplaştırdı. Sema Üzel'in 'Acı Hamur Tatlı Kurabiye', Filiz Serin'in 'Seni Yazdım' ve Nedret Özdemir'in 'Otizmde Sevgi Sözcüğü Mıyık' isimli kitaplarını okuyucuları için imzaladığı etkinlik, KEDİ-Kabul, Eşitlik, Dahil olma, İstihdam-Otizm Derneği'nin 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü kapsamında yapıldı.

KEDİ Otizm Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Serap Dikmen Ahmetoğlu, imza günü etkinliği ile annelerin otizmli çocuklarıyla birlikte yaşadıkları deneyimlerini aktardığı kitapların daha geniş okuyucu kitlesine ulaşmasını amaçladıklarını söyledi. Çocukların otizm tanısı almasıyla birlikte ailelerin eğitim, terapi ve sağlık alanları başta olmak üzere mücadele içine girdiklerini vurgulayan Ahmetoğlu, “annelerimiz deneyimlerini ve çocuklarına olan sevgilerini, hayranlıklarını kitaplaştırarak bir anlamda yeni tanı alan çocukların ailelerine de ışık olmaya çalıştılar. Bu nedenle kitaplarında aktardıkları deneyimler çok önemli” diye konuştu

Mor Çatı: Sığınmaevlerinde kalan kadınlar yine oy kullanamayacak

Erkek şiddeti nedeniyle sığınma evlerinde bulunmak zorunda kalan kadınlar, 14 Mayıs seçimlerinde de oy kullanamayacak. En son 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerinde sığınma evlerinde kalan yaklaşık 30 bin kadın, sandık başına gidemedi. Kadınlar, adresleri güvenlik kaygısıyla

gizlendiği için seçimlere katılamazken, AKP ve MHP'nin Meclis'e sunduğu, 31 Mart 2022 tarihinde kabul edilen Seçim Kanunu değişikliğinde ise kadınların bu sorunu bir kez daha görmezden gelindi.

Seçim süreçlerinde yurttaşlık haklarından dahi mahrum bırakılan kadınların oy kullanabilmesine yönelik Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) 19.03.2023 tarihli 2023/176 sayılı kararına göre, koruma kararı bulunan seçmenin durumu bildirilen İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca 'uygun görülmesi' halinde oy kullanılabilinecek. Tedbirler kapsamında sandık çevresine asılacak sandık seçmen listesinde kadının adı ve soyadının ilk harflerine yer verilecek. Ayrıca adres bilgileri, ana adı, baba adı, doğum tarihi ve doğum yeri bilgilerinin tamamı "" (tırnak) işareti ile gizlenirken, T.C. Kimlik numarasının ortasında yer alan 5 karakter yine "" (tırnak) işareti ile gizlenecek. Mor Çatı gönüllüsü Zeynep Ekin Aklar, YSK'nin kararı ve sığınma evlerindeki kadınların durumuna dair değerlendirmelerde bulundu.

Diğer seçimlerde olduğu gibi bu seçimler için de sığınma evlerinde bulunan kadınların durumuna dair 21 Mart'ta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile YSK'ye bilgilendirme başvurusu yaptıklarını ancak YSK'nin kendilerine herhangi bir dönüş yapmadığını aktardı. YSK'nin 19 Mart'taki kararına işaret eden Aklar, "bütün kamuoyunda görülen, referans olarak gösterilen kararın kendisi sorularımıza yanıt vermeyen bir karar. Hala YSK'ye bilgi edinme konusunda yaptığımız başvuruya bir yanıt gelmedi" diye belirtti.

YSK'nin kararına göre, teknik olarak sığınma evlerinde bulunmak zorunda bırakılan kadınların oy kullanabildiğini ancak koruma tedbirleri konusunda sorumluluğun daha çok kadınlara bırakıldığına dikkat çeken Aklar, şöyle dedi: "Mor Çatı olarak buna teknik yönden bakmıyoruz. Zaten kadınların oy kullanma hakları var ancak bu hakkı olmakla beraber, bu haklarından ne kadar haberdar oldukları önemli. YSK'nin bu süreçle ilgili açıkladığı bilgilere baktığımızda, sığınaklarda kalan kadınlar ve koruma kararı olanların nüfus dairesinde ya da E-Devlet'te isimlerin baş harfinin gizleneceği, gizlilik kararı olan kadınlar için adres değişikliği gibi ibareler var. Peki, bu durumdaki kadınların kaç bu haklarından haberdar ve kaç kadının buna onayı var? Yine sığınakta kalan kadınlar, Gizlilik kararı olan kadınlar nerede oy kullanacak? O kadınların oraya erişimleri ne kadar güvenli olacak?" sorularının yanıtsız kaldığını belirtti.

YSK kararında 'sığınaklar' vurgusunun olmadığına işaret eden Aklar, şöyle dedi: "evet bir düzenleme yapılıyor kadınların oy kullanması açısından fakat meseleyi sadece teknik boyutuyla ele almıyoruz. YSK, seçim listelerinde isimlerin açık bir şekilde yazılması ya da yazılmamasını sandık güvenliği üzerinden tanımlıyor. Şiddetten korunmak isteyen, yeniden failleri ile karşı karşıya gelmek istemeyen kadınların bunu yaşamaması için ne gibi güvenlik önlemleri alınacağı, onların ulaşımının nasıl sağlanacağı, faille yüz yüze gelmemesi için kurumlar arası nasıl bir koordinasyon sağlanacağı, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), ilçe seçim kurulunun bunun için ne gibi

önlemler alacağı açık bir şekilde belirtilmiyor. Bu da temel bir eksik olarak görülüyor. Bu düzenleme, sonuçları itibarıyla kadınların bütünlüklü güvenlik ihtiyaçlarına cevap vermiyor.”

Deprem bölgesinden göç etmek zorunda kalan kadınların ikamet ettikleri yeni adreslerinde herhangi bir ek belge vermeksizin elektrik faturası ile kaldığı yerin ispatlanması yükümlülüğü bulunduğunu söyleyen Aklar, “Genel anlamda bütün kamu kurumlarına söyleyeceğimiz şey bir koordinasyon gerekiyor. Farklı kamu kurumları arasında ŞÖNİM, nüfus müdürlükleri, emniyet müdürlükleri gibi tüm kamu kurumları arasında düzenli bir koordinasyon gerekiyor. Bunlar sağlanmadığı sürece kadınların güvenli bir şekilde oy kullanmasından bahsedemeyiz” ifadelerini kullandı.

Bir terslik yok mu?

Son yıllarda artan şüpheli kadın ölümleri ve 6284 Sayılı Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun kamuoyunda bir tartışma konusuna dönüşmesi, son zamanlardaki kadın eylemlerinin başlıca konusuydu.

Türkiye genelinde sadece son 2 yılda 93 kadının balkondan ‘düşerek’ ölmesi, birçoğunun medyaya intihar olarak yansması ve balkondan düştüğü iddia edilen kadınların daha önce erkek şiddetine maruz kalmış olması insanların aklına aynı soruyu getiriyordu: İntihar mı? Cinayet mi? Ölen kadınların zanlı sıfatındaki erkek arkadaşları veya eşleri “kendini balkondan attı”, “tartışırken balkondan düştü” gibi benzer ifadelerle bu şüpheyi güçlendiriyordu.

Birgün gazetesi bu duruma dikkat çekmek istemiş. İstanbul’un kalbinde, Beşiktaş Barbaros Bulvarı’nda anıtsal bir ters balkon enstalasyonu kurmuş.

Bina cephesinde, binanın mimarisi, rengi ve dokusuyla uyumlu görünen, ancak ters şekilde asılan balkon, saniyeler içinde insanların dikkatini çekecek şekilde tasarlanmış.

Ters balkonun altındaki metinde ise şu ifadeler yer alıyor:

“Son 2 yılda 93 kadın balkondan “düşerek” öldü. #BirTerslikYokMu?”

Birgün gazetesini bu anlamlı çalışmasından dolayı kutluyoruz.

Kadınlar için yeni bir uygulama amber

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu UNFPA Türkiye tarafından kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık oluşturmak ve şiddet yaşanması durumunda yardımcı olabilecek yeni bir uygulama geliştirildi.

Kürtçe, Türkçe, Arapça ve İngilizce olarak da hizmet veren “Amber” adlı uygulama ile kadınlar şiddetle karşılaştıklarında ilgili kurumlara anında haber verebilecek.

Uygulama, ilk bakışta düz bir 'Regl Takvimi' olarak görünse de uygulamanın logosuna dört kez tıklayınca "gizli" bir sayfaya yönlendiriliyor ve istenilmesi durumunda konum bilgisi daha önceden bildirilen bir numara ile paylaşılabiliyor.

SES Eşitlik, Adalet, Kadın Platformu'nun bildirdiğine göre uygulamada, şiddet karşısında kadınların başvurabileceği sivil toplum kurumları, resmî kurumlar ve merkezlerin de iletişim bilgileri yer alıyor. Uygulama üzerinden KADES'e de başvuru yapmak mümkün.

Pandemi döneminde evlerinde yalnız kalan ve şiddete uğrayan kadınlar düşünülerek, 2020 yılında hazırlıklarına başlanılan uygulama, Sakıp Sabancı Müzesi'nde düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyuna tanıtıldı.

UNFPA Türkiye Temsilcisi Hassan Mohtashami, Kadın Koalisyonu Temsilcisi Selma Acuner, Birleşik Krallık Türkiye Büyükelçisi adına Carl Spychal, UNFPA Türkiye İyi Niyet Elçisi oyuncu Songül Öden, iyi niyet elçilerinden Edis Görgülü ve çok sayıda davetlinin katıldığı uygulamanın nasıl kullanılabileceğine dair bilgiler de paylaşıldı.

Toplantıda ilk olarak konuşan Selma Acuner, Türkiye'deki şiddetin boyutlarını anlattı. Acuner şöyle devam etti:

"Bu uygulama, kadınların şiddete karşı başvuru noktası olacak. Bu konuda kurumsal iş birliği yapılması ve yasaların uygulanması gerekiyor.

Ne yazık ki Türkiye'ye bakınca Mart 2021'de İstanbul Sözleşmesi'nden tek gecede çıkıldı. Bu Sözleşme altın niteliğinde değerlendiriliyor. Aşırı sağ hareketler, 6284 No'lu yasanın da iptal edilmesi için gündem oluşturunlar.

Daha kötüsü bu hareketlerin temsilcileri milletvekili aday listesinde yer alıyor. Kadınların şiddete karşı yalnız bırakıldığı Türkiye'de Amber gibi uygulamalar çok önemli olacak."

Acuner'in ardından konuşan sanatçı Songül Öden de şunları belirtti:

"Yaklaşık 2020'den beri UNFPA bu uygulama üzerinde çalışıyor. Gerçekten çok titiz bir çalışma oldu. Amacı Türkiye'deki bütün kadına yönelik şiddetle mücadele uygulamalarını, çağrı butonlarını içinde bulunduran bir ajanda haline getirmek ve bilgi vermektir.

Bu daha başlangıç.

Kadınların sesini duymaya, örgütlenmeye, mücadele etmeye, kadınlar için kadın hareket içinde çalışmaya devam edeceğiz."

İsviçreli kadınlar iklim değişikliği politikalarını Avrupa insan hakları mahkemesine taşıdı

İsviçre'de 2 binden fazla kadın, iklim değişikliği politikasının yetersiz kaldığı gerekçesiyle hükümeti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) şikâyet etti.

BBC'nin haberine göre, AİHM tarafından görülecek ilk iklim değişikliği davası, kendilerine "İklim Yaşlıları Kulübü" adını veren ve ortalama yaşları 73 olan İsviçreli kadınlar tarafından açıldı.

Kadınlar, iklim krizi nedeniyle daha sert ve daha sık ortaya çıkan sıcak hava dalgaları nedeniyle sağlıklarının ve yaşam kalitelerinin düştüğünü dolayısıyla insan haklarının ihlal edildiğini iddia etti.

Avrupa İnsan Hakları Merkezine sunulan kanıtlar arasında kadınların sağlık kayıtlarının da olduğu belirtildi.

Kadınların, mahkemeden İsviçre'yi sera gazı emisyonunun azaltılması için daha fazla çalışmaya zorlamasını istediği kaydedildi.

Davacılarından Elisabeth Stern, "İklim değişikliği nedeniyle daha fazla sıcak hava dalgalarına maruz kalıyoruz. Yaşlı kadınlar olarak bu durum bizi daha fazla etkiliyor ve normale göre ölüm artıyor" dedi.

Stern, "Hükümetimiz düzgün bir iklim politikası çıkaramadı diye biz ölmek istemiyoruz" ifadesini kullandı.

Kolombiya'da kadın hakları savunucusu asitli saldırıya uğradı

Kolombiya'da Plataforma Feminista Boyaca'nsa (Boyacense Feminist Platformu) adlı bir kadın hakları STK'sının Direktörü olan Lilia Patricia Cardozo, parkta yürüdüğü sırada kimliği belirsiz bir saldırgan tarafından saldırıya uğradı.

Saldırganın, Cardozo'nun yüzüne kimyasal madde fırlattığı bildirildi.

Polis tarafından olayla ilgili soruşturma başlatıldığı, kadın cinayeti suçlamasıyla karşı karşıya olan saldırganın kimliğinin tespit edilmeye çalışıldığı kaydedildi.

STK sözcüsü Facebook'ta yaptığı açıklamada, halen tıbbi gözlem altında tutulan Cardozo'nun yüzünün sol kısmından yaralandığını belirtti.

Doktorlar, Cardozo'ya atılan kimyasal maddenin yüzü ve göğsü dâhil olmak üzere vücudunun yüzde 4'ünü etkilediğini açıkladı.

Cardozo'nun, mağdurları istismarcıların elinden kurtarmak da dâhil olmak üzere aile içi istismarı, cinsiyet şiddetini ve ayrımcılığı sona erdirmek için çalıştığı biliniyor.

Cardozo 2022'den bu yana ölüm tehditlerinin hedefi haline gelmiş, bu da ülkenin Ulusal Koruma Birimi'nin geçtiğimiz Eylül ayında kendisini korumak için bir güvenlik protokolünü onaylamasına yol açmıştı.

Boyacense Feminist Platformu, yerel yetkilileri güvenlik protokolünü çok yavaş devreye sokarak Cardozo'yu hedef haline getirmekle suçladı.

Kolombiya'da kadınlar ve insan hakları savunucularının risk altında olduğu, Kolombiya Başsavcılığı'na göre 2022 yılında 614 kadın cinayeti vakasının rapor edildiği belirtiliyor.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'ne göre, 2016 yılından bu yana ülkede 500'den fazla insan hakları aktivisti öldürüldü ve bu da ülkeyi insan hakları savunucuları için dünya çapında en ölümcül ülkelerden biri haline getirdi.

Gelecek sayımızda görüşmek dileğiyle umutla kalın.

23 Nisan 2023

ARIKOVANI

ÖRNEK ALINACAK BİR KÜTÜPHANE ÇALIŞMASI

KONUK: YASEMİN YAZAR

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Emine: Dergimizin sevgili takipçileri. Bu ayki 'Arı Kovanı' köşesinin konuğu Yasemin Yazar. Hoş geldin Yasemin.

Yasemin: Hoş bulduk.

Emine: Bize kendini kısaca tanıtabilir misin?

Yasemin: 1977 yılında Almanya'da doğdum. Celal Bayar Üniversitesi Maliye Bölümü mezunuyum, aynı zamanda Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Sosyoloji Bölümünü bitirdim. Evliyim. Bir oğlum var. İş hayatıma öncelikle vekil İngilizce öğretmenliğiyle başladım. Daha sonra Kültür Bakanlığı'na geçiş yaptım. İlk olarak Balıkesir Kuva-i Milliye Müzesi'nde görevlendirildim. 2005 yılından itibaren de İzmir Atatürk İl Halk Kütüphanesi'nde çalışıyorum.

Emine: Peki, bu kütüphanedeki görevin ne?

Yasemin: Görme Engelliler Bölümünde.

Emine: Ne kadar zamandır burada çalışıyorsun?

Yasemin: 15 yıldır bu bölümdeyim. Kütüphaneye ilk çocuk bölümünde çalışarak başladım. Daha sonra görme engelliler bölümüne geçtim.

Emine: İşini severek mi yapıyorsun?

Yasemin: Evet işimi seviyorum. Ben bu bölüme geldiğimde, burada devam eden bir sistem vardı. Çünkü görme engelliler bölümü 1984 yılından beri hizmet veriyor. O zamanlar devam eden hizmet şu şekildeydi; daha önceleri hep burada çalışan görmeyen arkadaşlarımız kabartma kitapları kendileri Braille daktiloyla yazarak üretirlermiş. Gönüllü okuyucular kütüphaneye gelerek kitapları arkadaşlarımıza okurlar, onlar da yazarlarmış ama benim başladığım sırada bu bölüme kabartma yazıcı alındı. Ben de kullanmak için eğitim aldım. Böylece, daktiloyla kitap üretim işi bitti. Biz de

kabartma yazıcıyla kitap çoğaltmaya başladık. Nasıl yapıyoruz, öncelikle Latin alfabesiyle yazılmış kitapları optik tarayıcıda tarıyoruz. Taradıktan sonra Word'e aktarıyoruz. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra manyetik ortamdaki kitabı kabartma yazıcıyla uyumlu olan bir çevirici program aracılığıyla kabartma yazı sistemine geçiriliyor ve çıktısı alınıyor. Daha sonra da ciltlenip okuyucunun hizmetine sunuluyor. Tabi, bizim yaptığımız her işte gönüllü okuyucularımızın katkısı çok büyük.

Bölümümüzde ayrıca sesli kitap üretimi de devam ediyor. Sesli kitapları da gönüllü okuyucular kendi sesleriyle kaydediyorlar. Sesli kitapları daha çok görmeyen üyelerimizin talepleriyle oluşturuyoruz.

Bölümümüzde bunların dışında başka hizmetler de var. Görme engelli öğrenciler, uzmanlık alanlarına göre gönüllülerin ders çalıştırmalarıyla sınavlara ve derslerine çalışıyorlar. Bu çalışmalar yüz yüze yapılıyor. Bazen de öğrencinin isteği üzerine sesli okumayı kaydetme ve öğrencinin kayıttan dinleyerek çalışması ile de mümkün olabiliyor. Uzman öğretmenlerimizle beraber dershaneye gider gibi kütüphaneye gelip çalışıyor, test çözüyorlar.

Emine: Az önce bahsettiğin çalışmalardan başka, yaptığınız birtakım sosyal etkinlikler biliyorum. Biraz da bunlardan söz eder misin?

Yasemin: Evet, bu bölümde çeşitli sosyal etkinlikler de yapıyoruz. Öncelikle tarihî ve kültürel geziler yapmakla başladık. Agora'ya gittik, Arkeoloji Müzesini gezdik. Daha sonra ilçeleri gezmeye başladık. Bergama'ya, Efes'e gittik... Adım adım ilerledik. Daha sonra Didim'e gittik. Didim'deki antik kentleri, sahili gezdik. Seferihisar'a gittik... Bu şekilde devam ediyoruz. Bu gezileri özel rehber tutarak yaptık. Daha sonra arkeologlar bize yine eşlik etti. Tarihî bilgiler verdiler. Tabii müzelerden özel izinler aldık. Bu izinlerle, görmeyen arkadaşlarımızın bazı eserlere dokunması mümkün olabildi.

Bir de görme engelli üyelerimizle gönüllü okuyucularımız karma tiyatro çalışmalarımız oldu. Devlet Tiyatrosundan hocalarla çalışarak oyunlar sergilediler. Oyunlar izleyiciler tarafından çok beğenildi. Özellikle önemli günlerde bu oyunlar oynanmaya başladı. Ayda bir sesli betimlemeli sinema günleri düzenleyip, birlikte film seyretmenin tadına vardık. Sesli betimlemeli filmleri Ankara'da SEBEDER'den temin ettik. Bu noktada tüm yardımlarından dolayı Olgun Bey'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca şiir okuma etkinlikleri düzenledik. Ayda bir yazar söyleşileri yaptık. Bu söyleşilerde kütüphane personeli, görme engelli üyeler ve halktan, gönüllülerimizden gören kişiler bulundu. Her ay değişik yazarlar belli kitaplar üzerinde bizimle söyleştiler. Bu etkinlikler için belirlenen kitapları görme engelli üyelerimiz için sesli olarak okuyucularımıza manyetik ortamda kayıt yaptırdık. Bazı önemli günlerde konserler düzenledik.

Bu etkinlikleri yapmadaki amacımız, görme engelli üyelerin bilgi, kültür düzeylerini artırmalarına yardımcı olmak, diğer gönüllü ve üyelerle kaynaşmalarını sağlamak.

Emine: Peki, bu işin zorlukları var mı, varsa neler?

Yasemin: Bana göre, yaptığım işin bir zorluğu yok ama titizlik gerektiren bir iş. Sürekli işi takip etmek gerekiyor. Sadece kütüphanedeki mesai saatlerine bağlı kalamıyorsunuz. Ekstra zamanlarda da etkinlik için mesai harcamanız gerekebiliyor. Örneğin bir okuyucumuzun seslendirip bana mail attığı zamana bağlı olan bir sesli kitabı akşam saatlerinde ya da hafta sonları kontrol edebiliyorum ve bu da çok sık oluyor çünkü kitabın aciliyeti oluyor ya da bir görme engelli üyemiz acil bir okuyucu, vb. gereksinimi için beni mesainin dışında arayabiliyor. O anda, ona yardımcı olmam gerektiğini düşünüyorum. Gönüllülerimizden 'olur' alıncaya kadar tüm gönüllülerimizi tarayarak aramam gerekebiliyor. Genelde gönüllülerimiz bizi kırmıyor, önemli bir işleri yoksa ricamızı kabul ediyorlar.

Bu arada bu işleri ben tek başıma yapmıyorum. Biz bölümde üç kişi çalışıyoruz. Benim dışımda iki personelimiz daha var. Üçümüz bu işleri ortaklaşa, paslaşarak yapıyoruz. Tek başıma olsam hiçbir şekilde yetiştiremem. Sağ olsunlar, arkadaşlarımın desteği de çok büyük.

Emine: Evet, “Bana göre bu işin zorlukları yok” dedin. Peki, sence güzel yanları neler?

Yasemin: Güzel soru. Bana göre güzel yanları çok fazla. Karşılıklı iletişimi seven biriyim. Bu bölümün bana katkısı, öncelikle çevremın çok genişlemiş olması. Gerek gören gerek görmeyen arkadaşlarımızdan çok şey öğreniyorum. Kendimi şanslı buluyorum. Onlar da bana şanslı olduklarını söylüyorlar bazen ama ben hep onlara "Ben çok daha şanslıyım. Ben sizlerden çok daha farklı şeyler öğreniyorum" diyorum. Karşılıklı iletişimle ve bilgi alış-verişiyle yapıyoruz tüm bunları. Gerçekten de birbirimizden öğrendiğimiz o kadar çok şey var ki... Düşünün, 15 yıl boyunca sürekli çevrenizde yeni yeni insanlar, yeni yeni bilgiler, o kadar çok insan tanıdım ki!.. Bu anlamda çok mutluyum. 15 yıl önce daha ortaokuldayken kütüphaneye gelen bir öğrenci bu bölüm sayesinde üniversiteyi bitirdi, E-KPSS'ye girdi bu bölümdeki gönüllüler yardımıyla hazırlanıp iş hayatına atılan çok genç var. Bu da mutluluk verici. Tabii ki bölümümüzün sayesinde değil ama evlenip çocukluğa karışıyorlar... Bu gelişimi izlemek ve bir çalışma programının sonucunu görmek çok haz verici. Onların hayata katıldıklarını görmek... tarifsiz!...

Gene kütüphaneye ilk geldiklerinde bağımsız hareketi olmayan arkadaşların, sonradan bağımsız harekete kavuşmalarından mutluluk duyuyorum. Buna da yine çok kısa bir örnek vermek istiyorum. Bu da çok tanıklık ettiğim bir konu; kütüphaneye daha ilk gelen öğrencilerimiz ebeveynleriyle geliyorlar. Bu arkadaşlarımız için Halk Eğitim Merkezi'yle görüşüp, bir kurs açtık. Bu kursa katılan görme engelli arkadaşlarımızın bir kısmı bağımsız olarak kütüphaneye gelip gitmeye başladı. İşte bütün bunlar, bu işin güzel yanları.

Emine: İşinizin dışındaki uğraşlarınız neler?

Yasemin: Kitapların içinde olduğum için bol bol kitap okuyorum. Bu da kütüphanede çalışmamın bana bir getirisi. Yabancı dil konusunda kendimi geliştirmeye çalışıyorum; İngilizce ve Fransızca öğreniyorum. Aynı zamanda bu pandemi döneminde piyano çalmayı öğrenmeye başladım. Bir yıldır piyano eğitimi alıyorum. Yavaş yavaş parçalar çalmaya başladım. Kendimi bu konuda biraz daha geliştirmek istiyorum. Kalan zamanda da oğlum ve eşimle vakit geçiriyorum.

Emine: Peki, eğer bu işi yapmasaydın, başka hangi işi yapmak isterdin?

Yasemin: İletişimi çok sevdiğim için sanırım, psikolog olmak isterdim.

Emine: Çok güzel. Ekleme istediğin bir şey var mı?

Yasemin: Çalışmalar aynı şekilde devam edecek. Daha da ileriye taşıyacağız. Pandemi sürecinde yarım kalan bir işimiz vardı, onu tamamlamak istiyoruz. Kütüphaneye bir gitar almıştık. Görme engelli üyelerimize gitar kursu aldırabilmek için. Bu yarım kalan işimizi de başaracağımızı düşünüyorum. Aynı zamanda yabancı dil öğretimine de ara vermiştik. Onu da kaldığı yerden devam ettirmek istiyoruz. Kütüphanede İngilizce ve Fransızca kurs veriyorduk.

Emine: Son olarak takipçilerimize neler söylemek, neler önermek istersin?

Yasemin: Bana göre herkes para kazandığı işinin dışında başka aktivitelere de yönelmeli; bunlar sanatsal faaliyetler, dil öğrenmek, sporla ilgilenebilirler ve en önemlisi de kitap okumayı sakın ihmal etmesinler.

Emine: Bu keyifli görüşme için çok teşekkürler.

Yasemin: Ben de çok keyif aldım. Davetiniz için ben çok teşekkür ederim.

ÜÇÜMÜZDEN BİRİ

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Arkadaşımla birlikte, Ankara Barosu Gelincik Merkezi'nin 12. Açılış Yıl Dönümü etkinliğine gittik. Önce 'üçümüzden Biri' adlı bir tiyatro oyununu izledik, sonra da kadınları ve çocukları ele alan şiddet vakalarıyla ilgili bir panele katıldık. Tiyatro oyununu büyük bir keyif alarak izledik ve çok etkilendik. Bu oyunun zihnimde çağrıştırdığı bazı olayları irdelemek istedim.

Oyun başladığında, kalabalık bir kadro bekledim. Tersine bir buçuk saat boyunca tek kişi sahnede idi ve zaman nasıl akıp geçti hiç anlamadım. Oyunda kendisi de avukat olan Sezin Baytok rol aldı. Suzie Miller'in yazdığı ve Nazlı Gözde Yolcu'nun çevirdiği 'Üçümüzden Biri' oyununun yapımcısı, eşi Savaş Baytok, yönetmen Özgür Avcı'ydı. Cinsel saldırı suçlarında kadının beyanının

esas alınıp alınmamasını, delil olarak kullanılıp kullanılmamasını konu ediyordu. Bu oyun daha önce İstanbul’da sergilenmiş.

Korku ikliminin hüküm sürdüğü ülkemizde, kültürel etkinliklerin de bu iklimden olumsuz etkilendiğini görmek mümkün. Yerli yapım bir tiyatrodaki, eleştiriler aralara sıkıştırılıyor, izleyenler de ‘leb demeden leblebiyi anlı’yor tabii. Bu gerçeklerle yaşadığımız için anlamak kolay ama oyunu orijinalliğinden hayli uzaklaştırıyor. Oyunlar üzerinde eğreti duruyor. Bir de yabancı oyunların arasına sıkıştırılan mesajlar var ki orada da durum daha itici bir hal alıyor. Ne ara bu konuya geldik şeklinde düşünmekten kendini alamıyor insan. Örneğin, soğan çok pahalı şimdi. İzlediğim bir oyunda oyunun ilgisiz bir yerinde durup dururken lale soğanıyla güzel günlerin geleceğine dikkat çekiliyordu. İzlediğim ‘Sefiller’ Oyununda öyle aralara mesajlar serpiştirmeye hiç gerek kalmamıştı. Oyundaki gerçekler günümüze gayet uygun bir biçimde ele alınmıştı.

Tıpkı Sefiller oyununda olduğu gibi, izlediğimiz bu oyun da yabancı bir yapımdı. Anlatılan olaylar yalın bir şekilde gözümüzün önüne serilmişti. Biraz da izleyicinin düşünmesi ve içinde bulunduğu durumla ilgili yorumlar yapabilmesi lazım. İşte bu oyun tam da bunu yaptırabilirdi.

Tessa Jane Ensler savunma avukatı ve pek çok davası var. İşinde çok başarılı. Çapraz sorgulamaları çok iyi yapıyor ama karşıyla empati yapamadan. Kendini karşıya soru sormaya öyle kaptırıyor ki tacize tecavüze uğrayan kadınlar sorgulama sırasında ondan nefret ediyorlar. Tessa’nın birlikte çalıştığı iş ortağı ile iyi bir iş arkadaşlıkları var. Daha sonra aralarında duygusal bir ilişki yaşanıyor. Kısa sürede birbirlerinin evinde kalmaya başlıyorlar. Karşılıklı başlayan sevişme sırasında, Tessa’nın midesi bulanıyor ve kendisini lavaboya zor atıyor. Adam uzaktan iyi olup olmadığını sormakla yetiniyor sadece. Sonra Tessa’yı yatağa getirip istemediği halde ağzını kapatıp konuşmasını engelliyor. Kollarıyla vücuduna bastırıp hareket etmesine de engel oluyor ve zorla birlikte oluyor. İşte o andan sonra Tessa çapraz sorguladığı kadınların düştüğü durumları, yaşadıkları duyguları bir bir anımsıyor. Kendi yaşadıklarını da üzerine ekleyince empati kurmaya başlıyor. Kadın bir mağdur olarak sonuna kadar inandığı hukuk sistemiyle yüzleşiyor.

Kaybedeceğini bildiği halde dava açıyor. Annesi ona destek oluyor. Avukatı da çok başarılı. Mahkemedeki sorgulamada kendi yaşadığı duygusal durumu çok güzel anlattı. Kendini çok iyi savundu. Beklenen gibi, aralarında daha önceden duygusal bir ilişkinin olması, adamın iş başarısını kışkırttığı için böyle bir yola başvurusu, davayı kaybetmesine neden oluşturdu.

Adamın hâkime saygılı davranması, kravat takması gibi mesajların sıkıştırılmasına gerek kalmadan ülkemizde kadınların yaşadığı olaylara kolayca getirebildi bizi. Bizde böyle bir dava bile açılmaz. Başta biriyle duygusal bir ilişkin varsa, istemesen de sevgilinle ya da eşinle ilişkiye girmelisin yargısı geçerli. Bunlar kadının görevi şeklinde bir algı var. Bunları değiştirmek için çalışıyoruz elbette. Bu tür olaylarda kadınları suçlamak yerine, erkeklerin de sorumluluğunun

olduğunu unutmamalıyız. Sonuçta iki kişi arasında bir ilişki varsa, tarafların aldığı eşit sorumluluklar var. Aksi halde tek tarafa yüklenen sorumluluk, bir tarafın mağdurlaştırılmasını, diğer tarafın suç işleme potansiyelini artıracaktır.

Bu tür oyunları izleyerek değerlendirme yapmak, olayların daha çok aklımızda kalmasını, kendimizi geliştirmemizi sağlıyor. Oyuncu ve izleyici arasında karşılıklı bir etkileşim oluyor. Kendini olayların içinde buluyorsun. Kitap okumanın yararları tartışılmaz ama bu tür etkinliklerde duyduklarımı daha iyi özömsüyor ve içselleştirebiliyorum. Kadınları bilinçlendirme çalışmalarında böyle etkinliklerin çoğalması umuduyla.

24 Nisan 2023

MUM HİKÂYESLERİ

YAZAN: Ergür ALTAN

erguraltan@gmail.com

On altı yaşındaki Hacer'in, "Abla, beni evlendirecekler zorla, gerdekte canım çok yanar mı?" diye sorması, canımı nasıl yakmıştı, nasıl öpüp koklamıştım Hacer'i.

Kimi bana bakınca sevişilecek bir obje gördü. Ben çocuk gelinleri bağrıma basıyorum oysa. On yedimde evlendirildim, on sekizimde ayrıldım. Yirmi sekizimdeyim şimdi. Evlenmeden önceki yaralarım mı daha çok, evlendikten sonraki yaralarım mı, bilemedim.

Kış kıyamette nice canlar doğdu evimde. Kediler anladı beni en çok. Dediler ki bana, "Bizim yavrularımız senin de yavrularındır." Birçok çocuğum var benim. İnsan, kedi, serçe.

Kimi bana bakınca memelerimi ve kalçamı gördü. Ben hamile kedilere evimi açıyorum oysa. Sigortalı bir işte çalıştığımı düşünürken, hastaneye gittiğimde öğrendim sigortamın olmadığını. Patronum dedi ki, "Sigortan da olur elbette. Senin yaptığın işi nicesi yapar, mühim olan her kadının yapamadığını becerebilmekte."

Pablo Neruda dedi ki bir gece düşümde, "Bir balık mı yaşamımız, kuş olmaya hüküm giymiş?" "Aynen öyle" dedim, "kuş olamayacağını anlayınca uçan balık olmuş bir yaşamımız var." "Öpüyorum o güzelim ruhunu" dedi Neruda, "Misafirin olacağım düşlerinde" dedi. Nevin'i anlattım ona. "Yirmi birinde" dedim, "Üç çocuk annesi" dedim, "Koca dayaağından bezmiş ve hiç şarap içmemiş" dedim. "Nevin de katılsın bize, dans edelim hep beraber" dedi.

Kimi bana bakınca taşlanacak bir şeytan gördü. Ben Neruda'yla dans edip, şiir yazıp, sarhoş oluyorum oysa. Nevin'i canımın içinde saklamak istedim. Burada, can evimde barınsın, güvende olsun istedim.

Baskül başında bir çocuk gördüm bir gün, dokuz yaşındaymış. “Karnın aç mı?” diye sordum. “Aç” dedi. “Gel, beraber yemek yiyelim” dedim. “Yok” dedi. “Ama doymalısın” dedim. “Sarıl bana abla” dedi, “Sadece sarıl.”

Kimi bana bakınca uzak durulması gereken bir deli gördü. Ben evsiz çocukları sarıp sarmalıyorum oysa. Annelik çok daha öte bir kıymet benim için. Ah yüreğim, yaralı çocuklar bahçesi.

Zülfiye, bir lokantada bulaşıkçılık yapıyor sabah on birden gece yarısına kadar. Yatalak annesiyle beraber yaşıyor ve annesinin ağrılarını hafifletmek için benden kitaplar istiyor. Şiir, öykü, masal kitapları. “Ağrıları hafifliyor mu annenin?” diye sordum. “Hafiflemiyor, ama yarım saat olsun kitap okusam ona, mutlu oluyor” dedi.

Kimi bana bakınca kinlenilecek bir düşman gördü. Ben kitaplarımı Zülfiye`yle paylaşıırken gözlerim doluyor oysa. Mahalledeki kapıcı çocuklarına ders çalıştırıyorum. Anneler Günü`nde bana kurşunkalem, çizgili defter ve bir çift çorap hediye ediyorlar gülümseyen gözleriyle...

Hayallerini anlattı Elif. “Siyah bir elbisen vardı senin, ben giyeyim onu bu gece” dedi. “Giy tabi” dedim. “Hafif bir makyaj yap bana sonra” dedi. “Yaparım tabi” dedim. “Mumlar yakalım, dilekler tutalım” dedi. “Tutalım tabi” dedim.

Kimi bana bakınca yoldan çıkmış, din iman bilmez bir yaratık gördü. Ben incitilmiş bütün kadınlarla hayaller kuruyorum oysa. Benim kutsalım vicdandır, sevgidir, şefkattir.

Mumlar yaktık Elif`le bir gece yarısı. Tüm annelerin ölü çocuklarının dirilmesini diledik, incitilmemeyi diledik, incelikler diledik. Hacer`i düşündüm, kedileri, Nevin`i, evsiz çocukları, Zülfiye`yi. Ama en çok da Nevin`i.

Dedi ki Elif, “Kaçtım evden, yapamıyordum. Beş kardeşimin yükü, ninemin bakımı, evin işleri benim üzerimdeydi. Annem bile beni hor görüyordu, babama zaten hiç yaranamıyordu.” Öyle doldum ki, hıçkıra hıçkıra ağladım. Teskin edemedi beni cancağızım. “Sarıl bana “ dedim, “Sadece sarıl.” ”Ablam” deyip sarıldı bana sımsıkı. Neruda`nın yanımda olmasını diledim o anda. Bir de baktım ki, Neruda sokuldu yanı başımıza usulca. “Onca tanrı arasında, nereden bileceksin kim asıl tanrı?” dedi. Mendilimle silerken gözyaşlarımı, “Bir ninni söyleriz, hangisi bize sarılıp uyursa, onu tanrı biliriz” dedim. Elimden tuttu Neruda. Ah, babam bakmamıştı bana böyle şefkatle, babam okşamamıştı saçlarımı “Canım kızım” diyerek. Sanki uyuyormuşum gibi, parmaklarının üzerinde yürüyüp giderken, Elif`i çağırmış yanına, demiş ki, “Nevin, intihar etti. Bugün katıldı aramıza. Söz veriyorum, iyi bakacağım ona. Ben söyleyemem, sen söyle ablana, bir dahaki sefer beraber geleceğiz yanınıza.”

O geceden beri mumlar sönmüyor evimde. Gece yarıları mum hikâyeleri anlatıyoruz Elif le. Yasını tuttuğumuz, mutluluğunu dilediğimiz, yorgunluğunu duyumsadığımız kadınlar doluyor düşlerimize.

“Kadınlar” diyoruz, “Tutunmalı” diyoruz, “Tutunmalıyız birbirimize.”

10 Nisan 2017

FOÇA'YI KULLANMA KILAVUZU

Yazan: Yayla BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Aldığımız bütün eşyaların içinde kullanma kılavuzu vardır. Biz okuyup inceleyerek ürünümüzü bozmadan, en iyi verimle kullanmanın yollarını öğreniriz. Çoğu kez, “kullanım kılavuzu var mı” diye satıcıya sorarız. Haklıyız, yapacağımız yanlış, ürünümüzün bozulmasına neden olabilir. Paramıza yazık olur.

Peki, biz çevremizi, doğamızı, yaşadığımız kenti kullanmak için kılavuz kullanıyor muyuz? İnsan beyni bu en doğal yaşama ortamını kullanmak için ne gibi doğrulardan yardım alıyor? Yaşadığımız çevre bize kendisini doğru kullanmanın yollarını her gün her saat anlatır da biz illa yazılı belge isteyen garip insanlar hep yanlış yaparız, anlamayız, umursamayız, tüketiriz, kırarız, dökeriz. Bir doğal afet olunca da günah işleyen başı açık, bacağı çıplak, oruç tutmayan insanların yüzünden olduğunu söyler, bütün sorumluluklarımızı o akan sellere, çöken toprağa bırakır kurtuluruz.

Sıcak günler yaşanan yaz mevsiminde, insanlar deniz kenarına, ağaç altına koşar. Bir gölge bir serinliktir aradıkları. Buraya kadar doğal bir davranış. Yaz aylarını Foça’da geçiren bir serinlik arayıcıyım ben de. Denizinde yüzmenin, sahil kahvelerinde oturmanın, maviye karşı çayını yudumlamanın keyfini çıkarmaya çalışan binlerce insandan biriyim.

Yaşadığım en küçük mutlulukta payı olan herkesi severim, **onlara** minnet, saygı duyarım. İnsanların yanı sıra ağaçların, denizin, tümüyle doğanın yeri vardır bu minnetimde. Ben **bunları** kendi adıma söylüyor, benim gibi düşünen insanların azımsanmayacak kadar çok olduğuna da inanıyorum.

Son günlerde yaşadığım olumsuzluklar öylesine arttı, öylesine içimi acıtıyor ki böyle bir yazıyı dile getirme**kten** alamadım kendimi.

Sezon başında Foça’ya geldiğimde bütün alanların, sokakların; petunya, sardunya vb çiçeklerle bezendiğini görmüştüm. Pembeli, beyazlı, allı, morlu petunyalar kocaman saksılarında

sevgiyle salınıyordu. Çok güzeldi. Çiçekler gürdü, sevdalıydı. Yaptığım yürüyüşlerde saksıların; kâğıt, pet şişe, sigara izmariti, dondurma külâhı ile dolduğunu gördüm. Zaman zaman birikenleri alıp çöpe atmaya çalıştık ama her gezi anımızda mutlu olmak yerine sinirlenen, söylenen, sevimsiz insanlar olmaya da başladık. Çiçekler de alı al moru mor şaşırıp kaldılar bu halimize.

Bir büfenin önünde dibine çiçek dikilen ağaç, kedi, köpeklerin girip dışkılamaması, çiçekleri ezmemesi için çitlerle çevrilmiş. Tamam, hayvanlar giremiyor, ama izmarit ve sigara paketleri atan aymaz insanların elleri giriyor. Çiçeklerin üstü çöplerle örtülü, hatta çiçek kalmamış. Oysa hemen beş on adım ötede çöp kutusu var. Büfe sahibiyle konuştum, bir dedim bin işittim, haklı olarak öfkeli, bıkkın...

Foça'nın çok güzel bir özelliğidir. Lokma dökerler, tarçın şerbetli; iyi niyet, dua bekleyen hayır lokmaları. Yenilen ballı lokmaların sokak köşelerine atılan boş kapları ise insanın ağzındaki tadı siler süpürür, acıtır.

Bizim halkımızın vazgeçemediği, çok büyük mutluluk duyduğu bir eylem vardır. Çekirdek çitlemek, içlemek mi desem yoksa. Deniz kenarında, maviye bakarken çitlemenin keyfi de bir başka oluyor herhalde. İçlesinler, çitlesinler, zevklensinler... Kimsenin keyfinin, dilindeki lezzet iplikçiklerinin düşmanı değilim ama öyle püf diye püflemeden, kabuklarla dağlar oluşturmadan, yüzüme baka baka yere atmadan yesinler. Onlar çekirdek içlerken ben onlara içleniyorum çevreyi kirlettikleri için.

Yeşil çimenlerde midye kabukları sıcaklığın altında yağlı yağlı parlıyor. Deniz kenarında yağlanıp uzanmış insanlar gibi. Kokusu ve sinekleri ise bir başka dert.

Islak mendil iyi bir buluş. Her halde kullanım kılavuzunda 'Kullandıktan sonra yere atmayınız!' yazmadığı için bütün köşe bucak, çiçek saksıları, sokaklar, kumlar ıslak mendil kalıntılarıyla dolu. Hele otluk alanlarda dikenlere, çalılara takılıp sallananlar sanki o bitkilerin bizi kurtarın diye astığı birer imdat çağrısı; beyaz bayraklar. "Düşman değiliz, barış barış..." Yani doğa savaş istemiyor, barış ve sevgi istiyor o kadar.

Parklarda, spor aletlerinin olduğu yerlerde de durum aynı. Bu insanlar, büyüklerin eğitemediği çocuklar, nasıl bu kadar şişeyi kırıp, atıklarını, kola kutularını, dondurma ambalajlarını, mısır koçanlarını böylesine rahatlıkla atıyorlar yerlere.

Çayır çimen, ağaç, çiçek, deniz poşetlerle sarmaş dolaş. Bu kirliliğin önüne toplamakla geçmek çok zor. Çünkü rüzgâr açık çöp kutularından köpeklerin çıkarttığı çöpleri, poşetleri keyifle uçuruyor. Oysa rüzgârın kuru yaprakları uçurmasını, kelebeklerle yarışmasını isterdim...

Bütün kadınların evinde biriktirdiği ya da çöpe attığı o poşetleri saklayıp pazara giderken kullanması öyle kolay ki. Çevredeki poşet dolaşımı azalır. Doğa daha az kirlenir. Esnaf için de ekonomi olur. Ben öyle yapıyorum, bunu yapmak için eğitim görmek, zeki olmak gerekmiyor ki,

yalnızca biraz duyarlılık, “aman bana ne” dememek. Benim poşet uzattığımı gören kimi pazarcılar teşekkür ederken bazı müşteriler de “ah keşke herkes sizin gibi yapsa” diyor. “Çok mu zor siz de yapın” demeliyim. Bu doğayı korumak hepimizin görevi...

Muhteşem bir koya inerken, güneş batımını zevkle izlemek, ölümsüzleştirmek için objektifi açtığınızda çöpleri, kırık bira şişelerini görmek, o güzel denizin mavisini, güneşin kızılığını solduruyor. Acaba buralara koyulacak uyarılar, hatta cezalar, derken çekiniyorum, çünkü “demokrasilerde ceza olmaz” diye diklenen bazı bilmiş insanlar geliyor aklıma- uygulansa. Ya da başka yerlerde bu nasıl sağlanıyor diye araştırılsa, ne bileyim bir çözüm aransa...

Yazlık yerde günler alabildiğine aynı işleri yapmaya odaklanmıştı. Çok az kişi için kitap okumak dışında; deniz, kahve, çay, bira... Yemek içmek. Akşam olunca da okey taşlarına step dansı yaptırmak, sarhoşlukla bestesi bozulan şarkılar söylemek, geç saatlere kadar günlük aktivite olan gürültüyü sürdürmek. Uyumak, dinlenmek isteyenleri düşünmeden, ucu kaçmış söyleşilerin ipini çekmek. Siz o kişiyi uyarırken rahatsız olmasından korkarak lütfen ile başlayan cümleleri bitiremeden, “burası tatil yeri, huzur evine git o zaman,” cümlesiyle bütün gece uyuyamamanın garantisini alırsınız.

Belediyenin güzel bir çalışması oldu. Denize çok girilen bir sahilde, engelli, yaşlı ve yürüme zorluğu olan insanlar için bir iskele oluşturdular ve hemen denize girilecek kısmına Foça’da yaşayan engelli bir çocuğun tekerlekli sandalyede oturan bir maketini koydular. Burasının ne amaçla, kimler tarafından kullanılacağını, bu konuda gereken özenin gösterilmesini maketin üstüne yazdılar. Denize gittiğim günler o güler yüzlü, engelli çocuğun gözlerinden aldığım sevgiyle mutlanırken gelen insanların soyunup giysilerini havlularını o figürün üstüne atmaları, poşetlerini başından geçirip öteberilerini koymaları beni çok üzdü... Bu nasıl bir rahatlıktır? Bütün neşem, sevgim, güzel duyumlarım o örtülerin altında kalıyor. “Duyum engellisi” diyeceğim kişilerin yazılanları, oranın kullanma amacının ne olduğunu anlamaları için bir insan mı dikmeli figürün başına? “Sana ne alt tarafı bir maket ne olacak ki?” cümlesini duyacağım zamanı korkuyla bekleyerek belki işe yarar diye yine lütfenli bir dille uyarıyorum. Yakın bir zamanda o güzel çocuk figürünün başsız kalıntısını görmek ise içimi çok acıtacak.

Dünya, doğa, sular, denizler, ağaçlar bize emanettir. Bırakacağımız bu miras asırlardır bize birilerinden kalıyor, tepe tepe kullanıyoruz. Yarın iyice tükettiğimiz, hırpaladığımız bu doğa için hiç utanç duymayacak mıyız?

DÜŞÜNMEYE DAVET EDEN BİR DERS

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Ülke olarak halen tarihi deprem felaketinin etkilerini yaşıyoruz. Son yıllarda önce bütün dünyayı kasıp kavuran pandemi, şimdi de halkımıza toplu yas yaşatan deprem trajedisi yaşamlarımızda derin izler bıraktı.

Binlerce insanımızı yitirdiğimiz, bu süreç herkesi hızla oturduğu evlerin sağlam olup olmadığını kontrol ettirme girişimine sevk etti. Bunlardan biri de İstanbul Avrupa yakasında oturan arkadaşım. İstanbul Büyükşehir belediyesine başvurmasını önerdiğim de, “bizim zamanımız yok bir an önce başvurmalıyız bir an önce sonuç almalıyız” diye cevap verdi bana. Özel bir firmaya binasını test ettirmek için müracaat ettiler apartman olarak. Ne kadar tezattır ki, ülkemizde bu testleri yapan firmalar aynı zamanda müteahhitlik görevini de icra ediyor. Başka bir ülkede böyle bir şey olabilir mi? Kendisi de binaların inşaatını yapan bu deneticiye ne kadar güvenilir tartışılır. Tabii ki bu firma Çevre ve şehircilik Bakanlığından onay alan bir firma. Kanun denetim yapan kişiye müteahhitlik yapma hakkını da tanıyor.

Binanın gerekli testi yapıldı. Sonuç şuydu: “Bina %90 oranında hasarlı” dendi önce. Herkesi bir panik havası kapladı. Binanın iskanı da yoktu. Bahsettiğimiz bina en az 25 yıllık. Testi yapan mühendis apartman sakinleri ile konuşmaya geldiğinde herkes büyük bir kaygı içine girdi. Şunu öneriyordu firma görevlisi apartmanda oturan kişilere. “Binayı güçlendirelim. Her biriniz 70 bin TL’nin üstünde para ödersiniz bina güçlenir. Depremde yıkılırsa en azından kaçma imkânınız olur.” Yıkılmayacağına garanti vermiyordu anlayacağınız. Nasıl yani? Bu insanlar bu parayı ödeyecek. Yaptıkları masraf karşılığında yine de bina depreme dayanamayabilecek.

Sorunlar bununla da bitmiyordu üstelik. Belediyenin binaya verdiği ruhsat dört kat üzerine verilmişti. Oysa apartman altı katlıydı. Tapular daire tapusu değil, hisseli tapuydu ve hissedarların ikisi de ortada yoktu.

Dolayısıyla binada iki kat kaçak bulunduğundan belediyeye başvurulamıyordu, zaten belediye de hiçbir şekilde 2000 yılından önce yapılan binalara güçlendirme vermediğini belirtiyordu şifahen yapılan görüşmelerde.

Denetimi yapan firma sahibi o kadar rahat davranmıştı ki “Hiç önemli değil ben partide tanıdıklar bulurum, devreye sokarım ve bu işi hallederim” diyordu. Onca insanımızı kaybetmiştik? Hala enkaz altında yakınlarını bulamayan insanlar vardı. Hiç mi ders almıyorduk? Neydi bu kar hırsı? Neydi bu gözleri bürüyen para tutkusu? Ne zaman kazanacaktı insanlığımız? Zaten bu kanunsuzluklar değil miydi bu kadar canın kaybına neden olan?

Binada oturan bazı kişiler sessiz sedasız güçlendirme yapılmasını kabul etti. Bunca acı dan ders alan yürekler de vardı elbette. Yasal olarak olmayan bir hakkı el altından halletmek ağır

geliyordu yüreklerine. “Bu güçlendirme belediyelerden habersiz yapılırsa, şikâyet ederim” diyenler oldu. Hiçbir şeye cesaret edilemedi. Ne binanın hasarlı olduğu belediyeye bildirildi ne de güçlendirme kararı alınabildi. Eğer Belediyeye haber verilseydi, bina 90 gün içinde yıkılmak zorundaydı. Evinde kiracısı olan ev sahipleri “Bu bina zaten yeterince kar etmiyor, ne gerek var kentsel dönüşümü kabul etmeme” diyordu. Bazıları da “Alabildiğim kadar kira alırım” diye düşünüyordu. Evini başkasına kiraya verip oradan çıkma düşüncesi akla gelse de kendisinin oturamadığı bir evde başkasını oturtmak benim arkadaşımın hayata bakış açısına uygun değildi.

Sonuç olarak şimdilik bina üzerinde herhangi bir işlem yapılamadı. Ekonomik koşulların zorlukları, kiraların fahiş ücretleri nedeniyle bina sakinleri hala orada oturmaya devam ediyor. İnsanlar kaderini bekliyor gibi sanki. Birçok insan binasına test yaptırmaktan korkuyor. Neden? İşte bu sebeple. Ya bina hasarlı çıkarsa? Biz ne yaparız duygusunu yaşıyorlar. Haksızlar mı peki? İstanbul’da 6000 TL’nin altında kiralık daire yok neredeyse. Bir de bunun depozitosu, emlakçı komisyonu var. Taşınma bedeli ayrı bir ücret tabii.

Deprem konutlarını bile büyük paralarla yakınlarını ve evlerini kaybeden kişilere vereceğini söylüyor devlet. Sosyal devlet olgusu sadece kanun maddelerinde, yayınlanan haberlerde, verilen vaatler de sanırım. Şimdi soruyorum sizlere biz ülke olarak ne yapmalıyız?

“1999 Marmara depreminden sonra ilan edilen deprem toplanma alanlarının birçoğu şu an alış veriş merkezi. Trump Tower, Zorlu Center, bunlardan sadece ikisi. Buralara imar izni verenler İstanbul’da olabilecek can kayıplarının hesabını verebilecek mi?

24 yılda geldiğimiz nokta bu. Son 20 yılda bütün devlet kurumları özelleşti. Depremle ilgili hiçbir tedbir alıcı çalışma yok. 14 Mayıs’ta ülkede cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri yapılacak. Bundan sonra gelenler ne yapabilir bilemiyorum. Verilen siyasi vaatlere çok inandığımı söyleyemem. Ama en azından depremi yaşayan vatandaşlara evlerini ücretsiz verebilmeyi düşünen, bunun sözünü veren kişilerin olması umut verici. On kez daha düşünelim bence oylarımızı kullanırken. Vatandaşını düşünen, sosyal devlet ilkesini uygulama hedefini belirleyen, kadın haklarını sonuna kadar savunan, kadına şiddet konusunda en etkin önlemleri uygulama kararlılığında olan, İstanbul Sözleşmesine vakit kaybetmeden geri dönmeyi vaat eden, çağdaş, laik cumhuriyet ilkelerini koruyan, halkların eşitliğine inanan bir iktidarın göreve gelmesi için yapmalıyız tercihlerimizi diye düşünüyorum.

24 Nisan 2023

BİR ÇOCUK KOCA DÜNYAYA SIĞMAZ MI?

YAZAN: Nilgün UYGUR

nilgunuygur@gmail.com

Kıvrıcık kumral saçları, iri yeşil gözleri olan beş yaşındaki güzel oğlan çocuğunu annesi elinden sıkıca tutarak parka getirdi. Orada oyun oynayan aynı yaşlarda iki çocuk daha vardı. Anneleri banka oturmuş sohbet ediyordu. Soluk tenli kıvrıcık saçlı çocuğumuz annesinin elini bırakıp bağırarak kaydırağa doğru koştu. Banktaki anneler dönüp ona dikkatle baktılar. Bu oğlanda bir farklılık olduğunu hissetmişlerdi. Çocuk kaydırağın tepesine hızla tırmandığında annesi de peşinden koşarak aşağıda pozisyon almıştı. Diğer anneler çevik bir şekilde kalkıp çocuklarını kucakladılar ve oradan uzaklaştılar. Çocuğun annesi üzüntüyle onları izledi. Çocuğuna en iyi gelecek şey yaşlılarıyla oynamasıydı ama hep yalnızdı. Diğer aileler vebalı gibi onlardan kaçıyordu.

Bu hikâyeyi ve benzerlerini otizmlili çocuklar ve ebeveynleri defalarca yaşamışlardır. Bu aileler dünyanın en yalnız insanları olabilirler. Bazen anne babanın ailesi bile onlara tahammül edemez. Komşuları apartmandan uzaklaştırmak için elinden geleni yapar. Otizmlili çocuklar özel eğitim okullarına veya özel alt sınıflara dahi istenmezler. 2019 yılında Aksaray’da bir ilkokulda veliler okulda eğitim gören otizmlili öğrencilerin sınıflarının kapatılması talebiyle okul çıkışında onları yuhalamıştı.

Farklı gelişen çocuklar bazen gayet uyumlu ve sakin olmalarına, kimseye zararlarının olmamasına rağmen etiketlenerek dışlanabilir. Zaman zaman davranış bozukluğu gösteren otizmlili çocuklar ve gençler de vardır. Bunun nedeni duyuları normalden hassas olan otizmlili çocuğun çevresinde aşırı uyaran olduğu durumlarda sinir krizi geçirebilmesidir. Ayrıca birçok otizmlili aynı zamanda epilepsi hastasıdır, farklı şekillerde nöbet yaşayabilir. Çoğu zaman hiperaktiftirler. Çoğunluğu konuşmadığından tepkilerini bağırarak verir. Stereo tip hareketleri vardır, tuhaf görünebilir. Bunlardan dolayı kimseye zararları olmamasına rağmen insanlar onlardan çekinir. Çevredeki insanlar ve komşular bağırmasından, bazen çok ağlamalarından rahatsız olurlar ancak tüm bunlar otizmlilileri tamamen dışlayıp izole etmek, aşırı tepkiler vermek için geçerli bir neden midir? Normal gelişen çocuklarda da sık sık davranış bozukluklarına rastlanır.

Zaman zaman bu çocuklar ve aileleri şiddet görüp darp ediliyor. Sıklıkla basında bu tür haberlerle karşılaşırız. Öldürülen otizmlili çocuklar veya gençler bile var. En son Nisan ayının başında İstanbul Beylikdüzü’nde beş yaşında otizmlili bir çocuğun babası, oğlunun ağlaması nedeniyle saldırıya uğradı ve ciddi şekilde darp edildi.

Aileler neden kendi çocuklarına hak gördüğü eğitim gibi hakları farklı gelişen ya da farklı doğmuş çocuklar ile gençlerden esirgemek ister? Neden toplumda bu kadar çok ayrımcılık var?

Başka ülkelerde bireyler farklılıklarına rağmen eşit hak ve yaklaşımlar ile birlikte yaşamayı başarırken bizde neden bu kadar çok ötekileştirme, empati yoksunluğu ve hoşgörüsüzlük var? Desteğe ihtiyacı olan bu çocuklar ve ailelerine yaşamı iyice zorlaştırmanın topluma zararı olduğu nasıl görülmez?

Devlet niçin bu konularda doğru politikalar geliştirmez, uygulamalar yapmaz? Gerçekten bir çocuk koca dünyaya sığmaz mı?

23 Nisan 2023

BİLİM DÜNYASINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Yepyeni bilim haberleriyle sizlerleleyiz.

Yaşlılara 'robot' arkadaş

İzmir Ekonomi Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü mezunu, 24 yaşındaki Onur Okutur, yaşlı bireylerin hem sağlığını koruyacak hem de yalnızlık hissine kapılmasını önleyecek “Maya” isimli robot tasarladı. 30 santimetre boyundaki Maya, bileğe takılan akıllı saat yardımıyla kişinin nabzını, tansiyonunu, kan basıncını ya da vücut ısını ölçecek, değişimleri anında belirleyecek. Yaşlı bireyin yakınları ya da doktoru, Maya’nın saniye saniye topladığı bu verileri, cep telefonundan istediği zaman görebilecek. Maya, kişinin sağlık verileriyle ilgili ani bir değişim fark ettiğinde kendisine kaydedilen cep telefonlarına hemen bildirim yapacak. Maya, evde perdelerin açılıp kapanması, evin ısının ayarlanması, uyanma ve yatma saatlerinin hatırlatılması gibi günlük işleri de düzenli olarak yaşlılara hatırlatacak. Maya, cep telefonu elde olmasa da sözlü komutla başka bir kişiyi arayabilecek, böylece yaşlıların cep telefonunu her an yanında taşımasına da gerek kalmayacak.

Maya’ya ilişkin detaylı bilgiler paylaşan Okutur, tasarladığı robotun önemli bir ihtiyacı karşılayacağını söyledi. Okutur, “Amacımız, yalnız yaşayan yaşlıların hayatlarını kolaylaştırmak, onlara güvenli ve huzurlu bir ortam sağlamak. Maya, yaşlılarımıza sağlıkları ile ilgili konularda yardımcı olurken, yakınları ile rahat iletişim kurmalarına da zemin hazırlıyor. Maya, akıllı saat sistemi sayesinde kan basıncını ölçerek kaydediyor. Buna ek olarak yaşlıların ilaçlarını hangi saatte alması gerektiğini hatırlatıyor. Nabız, tansiyon ya da vücut ısında ani bir değişim olması durumunda, Maya’nın acil uyarı bildirimi devreye girecek. Maya, “Yaşlımızdan haber alamadım” ya da “Acaba şu anda sağlık durumu nasıl?” diye endişe edenlere büyük kolaylık sağlayacak” dedi.

Türk kahvesi ömrü uzatıyor

İç Hastalıkları Uzmanı ve Psikoterapist Selin Yurdakul, günlük hayatta en fazla tüketilen içeceklerin başında gelen Türk kahvesinin birçok büyük hastalığı önlediğini belirtti.

Yurdakul, “Sabah kahvesi, dost kahvesi, sınav kahvesi ve aklıma gelmeyen nice şekliyle kahve pek çok kişinin hayatında önemli bir yer kaplıyor. Peki, bu kadar hayatımızda olan kahve sağlığımızı nasıl etkiliyor? Araştırmaların çoğu olumlu yönde sonuçlar gösteriyor. Dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ise miktarı, günde 4 fincanı geçince bağımlılık riski artıyor. Son zamanlardaki bilimsel araştırmalarda kahve kafeinin moleküler yapısının adenozone benzediği görülüyor. Adenozin reseptörlerine bağlanarak etkisini antagonize ediyor, dopamini artırıyor ve sinir sistemini uyarıyor. Karaciğerde metabolize olur. Genetik olarak bazı insanların kafein yıkımında rol alan enzimi yavaş çalıştığından kafein etkilerine daha hassas olur. Kahvenin faydalarına baktığımızda ağrı hissini azalttığını görüyoruz. Bunun yanı sıra safra ve böbrek taşı oluşmasını, Parkinson hastalığına yakalanma ihtimalini azaltır, nöroprotektif etkisi vardır. İştahı azaltır, metabolizma hızını artırır. Tip 2 diyabet gelişme riskini azaltır. Karaciğer fonksiyonlarını iyileştirir. Zihinsel performansı artırır, depresyon riskini azaltır. Endometrial kanser, meme kanseri, cilt kanseri, prostat kanseri, safra kesesi ve karaciğer kanseri riskini azaltır” ifadelerini kullandı.

Kahve tüketiminin yaşam ömrünü uzattığını da hatırlatan Yurdakul, “Faydalarının yanı sıra fazla tüketildiğinde anksiyeteyi tetikler. Uyku bozukluğuna sebep olur. Huzursuzluk hissi, gerginlik, yerinde duramama, düşünce uçuşmaları gibi rahatsızlıklara neden olabilir. Premenstrual sendromun şiddetini artırır. Yüksek miktarlarda uzun süre tüketildiğinde bağımlılık ve doza bağlı tolerans gelişimi riski vardır. Reflü ve ülser gibi mide rahatsızlıkları olanların semptomlarını tetikler. Hamilelerde bebeğin düşük doğum ağırlıklı olmasına sebep olur. Fakat günlük 4 fincana kadar tüketim yapmamız durumunda bu olumsuzlukların görülme sıklığının en aza indiğini söyleyebiliriz” diyerek sözlerini tamamladı.

Gelecek sayıda buluşa bilmek umuduyla sevgiyle kalın.

24 Nisan 2023

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

KESMİYOR NE İLAÇ NE DE ANTİDEPRESAN

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Bugünlerde güvenmenin tehlikeli olduğunu anlatan, ‘Bu devirde babana dahi güvenme! Güvenme dostuna saman doldurur postuna. Sadece Azrail’e güvenirim, niyeti baştan belli...’ gibi sözler ne kadar sık duyuluyor ve söyleniyor değil mi? Maalesef, toplumda yaygınlaşan bu güvensizlik hali sadece sözde kalmıyor; hayatın her alanına hâkim oluyor.

Güven sorununun yaygınlaşmasında bugün söylediğini yarın yok sayan ve nezaket kurallarını unutalı çok olan siyasiler, sözde sanatçı ve kanaat önderleri; caydırıcı cezalar olmadığı için artan yolsuzluklar, yaralama ve cinayetler de etkili oluyor.

Ayrıca bu tür olaylara şahit olan aileler, tedbirler alarak çocuklarına daha güvenli ortamlar hazırlamaya çalışıyorlar ancak bu tedbirler, çocukların güven duygusunu deneyimleyerek öğrenmesine engel olduğu için ileriki yıllarda çok ciddi sorunlara neden oluyor.

Toplumda yaşanan bu olumsuzluklara insanların özel yaşantısındaki kırgınlıklar da eklenince güven duygusu yerini kaygı ve kuşkuya bırakıyor. Bütün bunlara ek olarak ekonomideki kötü gidiş, insanların geleceğe güvenle bakma umudunu da elinden alıyor.

Maalesef, karabasan gibi ülkemizin üstüne çöken bu güvensizlik hali; insanlarımızın mutsuz, huzursuz ve umutsuz olmasına neden oluyor. İnsanlar güvenemedikleri için sevmekten korkuyorlar, sağlıklı ilişkiler kuramıyorlar; ekonomik sorunlar nedeniyle başarılı iş olanaklarına kavuşamıyorlar...

Nitekim Birleşmiş Milletler, Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleme Ağı, 18 Mart 2022 tarihinde, mutlulukla ilgili küresel anket verilerini yayınladı. Bu verilerden yararlanarak ‘2022 Dünyanın En Mutlu Ülkeleri Raporu’ hazırlandı. Bu raporda 150 ülke karşılaştırıldı ve İskandinav ülkelerinin vatandaşları mutlulukta ilk sırayı aldılar. Türkiye ise 2021 yılına göre 8 basamak daha gerileyerek mutluluk endeksinde 112. sırada yer aldı.

Bu sonuca şaşırdık mı? Hayır... Çünkü hepimiz sokağa çıktığımızda gergin yüzler ve sık sık basit nedenlerden dolayı tartışan insanlar görüyoruz. Hepimiz gelecek kaygısı ve geçim sıkıntısı gibi pek çok nedenden dolayı farkında olmadan, çoğu zaman kendimizi homurdanırken buluyoruz yani kendimizi güvende hissetmediğimiz için mutsuzuz.

Gerçek şu ki güven olmayan ortamda sevgi yeşermez çünkü güven korkmadan, çekinmeden ve kuşku duymadan birilerine inanma ve bağlanma duygusudur. Güven duygusunun temelinde bebeklik döneminde anne ve babaya bağımlı olunması vardır. Bu bağımlılık zaman içinde güven duygusunu geliştirir. İnsanda ana kucağı baba ocağında gelişen güven duygusu zamanla yaşamının merkezi olur. Sağlıklı ilişkilerin temelinde karşılıklı güven olduğu için insan, sürekli güveneceği kişileri bulma çabası içindedir.

Bu güven arayışı dilimizde güven duymak, güveni sarsılmak, güvenli olmak, güven kazanmak, güven vermek, güven beslemek, güvenli liman, güven arayışı, güven mektubu, güvenoyu gibi pek çok söz ile ifade edilir.

Peki, insan neden sürekli sığınacak güvenli bir liman arayışı içindedir? Çünkü güvensizlik insanı kuşku yani şüphe ile yaşamaya mahkûm eder; ya beni dolandırırsa, ya beni aldatırsa, ya beni şikâyet ederse ya bana zarar verirse, ya beni terk ederse... Bu ve benzeri düşüncelerin yarattığı kaygı ve korku duygusu, insanı yalnızlığa ve sevgisizliğe mahkûm eder; çevresindekilere şefkat ve merhamet gösteremez. Dolayısıyla mutlu olmak için ihtiyaç duyduğu şefkat ve merhamet duygularına da hasret kalır; daima tetikte, daima tedirgin, daima saldırmaya veya kavgaya hazır bekler. Bu ruh hali insanı yoğun bir strese, karamsarlığa ve yalnızlığa sürüklediği için insanın daha çok hayal kırıklığı yaşamasına neden olur.

Bu hayal kırıklığı, Mabel Matiz ve Mert Demir'in son günlerin moda parçasında çok güzel anlatılıyor:

“Bazen geceleri
Oturup ağlıyorum
Yorganın içine girip
Karalar bağılıyorum

En yakın dostum şişelerin dibi
Onun da bir sonu var, tıpkı senin gibi
Bitmesin istedim uğraştım deli gibi
Hâlâ bir sözüm var, dinlersin beni di mi?

Gitme buradan,
Sen olmadan ben asla yaşayamam
Kesmiyor ne ilaç ne antidepresan
Çözemedim valla çok enteresan”

Günümüzde güvendiği biri tarafından terk edilmenin yarattığı büyük acı gibi durumların üstesinden gelmek için antidepresan kullanılması çok yaygın. Oysa antidepresan sorunların çözümünde sadece yara bandı görevi yapar. Asıl çözüm bu kötü ruh halini atlatmak için psikolojik destek almak ve gelecek güzel günlere umudu yani geleceğe güveni daima taze tutmaktır.

Nitekim ülkemizde 2017 yılında 48 milyon, 2020 yılında 55 milyon, 2021 yılında 60 milyon kişi antidepresan kullanılmıştır ama halen mutluluk endeksinde çok gerilerde Türkiye... Sorunların

kaynağına inerek çözümler üretemediğimiz sürece “Kesmiyor ne ilaç ne antidepresan/Çözemedim valla çok enteresan” dizelerini mırıldanmaya devam edeceğiz.

Gelecek söyleşimizde güven duygusunun kazandırılması için neler yapılması gerektiği üzerine söyleşmeye devam edeceğiz.

Kaynakça:

10 Ekim 2022, Beyza Şimşek, BBC Türkçe

12 Nisan 2023

TARİHİN KADIN YÜZLERİ MUCİZE KADIN HELEN KELLER

YAZAN: Aynur YURTSEVEN

27 Haziran 1880'de Amerika Birleşik Devletleri'nin Alabama Eyaleti'nin Tuscumbia Kasabası'nda dünyaya geldi. 2 yaşını henüz doldurmadan geçirdiği bir ateşli hastalık sonrası görme, işitme ve buna bağlı olarak konuşma yetisini kaybetti. Sık sık hastalanırdı. Çok huysuz ve bakımı zor bir çocuk haline gelen Helen'in ailesi çok zor duruma düşmüştü. Helen 6 yaşında iken Charles Dickens'in Genel Okur için ‘Amerikan Notları’ adlı eserini okuyan annesi Kate Keller, başka bir kör ve sağır çocuk olan Laura Bridgman için yapılanlardan etkilenmişti. Bunun üzerine Baltimore'da bir uzman doktorla görüşmeye gittiğinde Helen'in bir daha asla görme ve duyma yetilerine kavuşamayacağı bilgisi teyit edilmişti ancak doktor, çocuğun eğitilebileceğini, bunun yolunun da sağır çocuklarla çalışan bir uzmanla görüşmekten geçtiğini söyledi. Böylece Helen'in ebeveynleri Graham Bell ile temas kurdular. Graham Bell, telefonun icadından sonra kendisini sağır çocukları eğitmeye adanmıştı. Bell, aileye Perkins Enstitüsü ve Massachusetts Sağırlar Evi ile görüşerek bir öğretmen bulabileceklerini belirtti. Böylece efsanevi öğretmen Anne Mansfield Sullivan ile tanıştılar. Kendisi de çok az görme yeteneğine sahip olan ve aynı kurumda eğitim gören Anne Sullivan, Helen'e okuma-yazmayı, konuşmayı öğretti ve normal bir eğitim almasını sağladı.

Anne onun yoldaşı, tabii öğretmeni, sırdaşı ve öteki konularda da vazgeçilmez yardımcısı oldu.

Helen'in öğrenmeye başlaması, yaşamının ilk 19 ayında zihninde yer etmiş 'su' sözcüğüyle başlıyor. Eğitmeni, Helen'i bir su pompasının yanına götürüp elini suya dokundurmuş ve hemen ardından avucunun içine 'su' kelimesini yazmıştı. Bunu izleyen birkaç saat içinde Helen, otuz yeni sözcük daha öğrenmişti. Perkins Enstitüsü Helen'in başarılarını kamuoyuna duyurduğunda Helen

Keller, tüm dünyada tanınan bir karaktere dönüştü. Gençlik yıllarından arkadaşı Mark Twain, onun hakkında şöyle dedi:

"Sezar, Büyük İskender, Napoleon, Homeros, Shakespeare ve bütün ölümsüzlerle aynı kulüpte buluşan insan... Bundan bin yıl sonra da en az bugünkü kadar ünlü olmaya devam edecek."

Helen Keller, 1890'dan itibaren konuşma dersleri almaya başlamıştı. Çok çabalaması, farklı kişilerle birlikte farklı teknikler deneyerek çalışmasına rağmen konuşması, ancak Anne Sullivan ve birkaç yakınının anlayabileceği sesler çıkarmak seviyesine gelebildi.

Helen Massachusetts'da körler okulunda, New York'ta sağırılar okulunda okuduktan sonra eğitimini Massachusetts'da, Anne Sullivan'la birlikte 1896'da gittiği Cambridge School for Young Ladies adlı okulda sürdürdü. 1900'de ise günümüzde Harvard Üniversitesi ile birleşmiş olan, kadınların devam ettiği Radcliffe College adlı yükseköğrenim kurumuna devam etti. Eğitimi boyunca ve yaşamının geri kalanında yanında Anne Sullivan vardı. Bu okuldaki zorlu çalışma, Anne Sullivan'ın gözlerinin daha da bozulmasına yol açmıştı. Helen, 1904 yılında mezun olduğunda lisans derecesi alan ilk kör-sağır kimse unvanını kazandı. Resmi eğitimi burada bitse de hayatı boyunca pek çok üniversiteden onursal doktora derecesi aldı.

Üniversite eğitimi sırasında Helen, hayat hikâyesini kaleme aldı. Hem normal hem Braille daktilosu ile yazdığı bu kitabı 1903'te yayımladı. Başlangıçta çok satılmasa da 'Hayatımın Öyküsü' adlı bu kitap, sonradan bir klasik halini aldı. Kitaplarının en popüler olan Hayatımın Öyküsü, 50 dile çevrildi.

İkili, bu kitabın yayımlanmasını sağlayan sosyalist eleştirmen John Albert Macy ile çok iyi dost oldu. 1905'te John Albert Macy ile evlenen Anne, Anne Sullivan Macy adını aldı. Evlilik, öğrenci-öğretmen ilişkisini fazla değiştirmede. Helen artık Macy çifti ile birlikte Massachusetts'da yaşamaya başladı. Helen Keller, bu dönemde çevresindeki dünyayı nasıl algıladığını anlatan 'Yaşadığım Dünya' adlı kitabını yazdı. Sosyalist düşünce ile tanışması da aynı dönemde John Macy sayesinde oldu ve 1909'da Massachusetts Sosyalist Partisi'ne üye oldu. 1913'te sosyalizm hakkındaki makalelerini 'Karanlığın İçinden' adlı kitapta topladı ve böylelikle, siyasî düşüncesi herkes tarafından öğrenilmiş oldu. Helen ve Anne takip eden yılları dünyayı gezip konuşmalar yaparak geçirdiler. Deneyimleri ve inançları hakkındaki konuşmaları, kalabalıkları çok etkiliyordu.

Helen'in sözlerini Anne kelime kelime açıklıyor ve sonra, soru-cevap şeklinde devam ediyorlardı. Geçimlerini bu konuşmalardan elde ettikleri gelirle sağlıyorlardı. Ancak, 1918 yılında talep azalınca, bir vodvil sergilemeye başladılar. Helen'in ilk defa 'su' sözcüğünü anlatan âni gösteren bu gösteri çok ilgi çekti. Hollywood'dan film teklifi gelince, hemen kabul ettiler ve Helen Keller'in hayatını anlatan bir film çekildi. Bu filmi Helen beğenmedi ve film beklenen maddî kazancı da getirmede.

1918'de üçlü New York'a yerleşti. Helen ve Anne vodvil turneleriyle hayatlarını kazanmaya devam ettiler. Turneler devam ediyordu ve kazandıkları hatırı sayılır miktarda para Amerikan Görme Engelliler Vakfı'na gelir oluyordu. Helen Keller, toplanan bağışlarla kör insanların ailelerinin yaşam koşullarını iyileştirmeye büyük katkıda bulundu.

Anne, yaşadığı bronşit yüzünden sadece fısıldayarak konuşuyordu. Helen sahnede yalnız kaldı ancak sekreterleri Polly Thomson, Anne'in rolünü üstlendi, şovlarına devam ettiler.

1936 yılında Anne hayatını kaybetti. Helen'le Polly çalışmalarını tüm dünyadaki görme engelliler için sürdürdüler. Japonya, Avustralya, Güney Amerika, Avrupa ve Afrika'ya gittiler. Onlar oradayken evlerinde yangın çıktı, Helen'in, üzerinde çalışmakta olduğu kitabı 'Öğretmen'in müsveddeleri de yanmıştı. Bu kitapta Anne'i anlatıyordu.

1953 yılında Helen Keller'ın hayatını anlatan bir belgesel yapıldı. 1955 yılında en iyi uzun metrajlı film dalında Oscar ödülünü aldı. Bu filmden sonra Helen, 'Öğretmen' adlı kitabını 1955'te tamamladı ve yayımladı. 1960 yılında Polly hayatını kaybetti. Polly'ye bakan hemşire Helen'in bakımını üstlendi.

1957 yılında 'Mucize İşçi' adlı drama ilk defa gösterildi: Çocuk Helen'le iletişim kurmayı başaran Anne'i anlatan bu drama önce Amerika Birleşik Devletleri'nde bir televizyon oyunu olarak yeniden yazıldı ve iki yıl boyunca ilgiyle izlendi. 1962 yılında kendi biyografik filmi olan 'The Miracle Worker' 11 Mayıs 2010'da arşivlendi. Bu filmde Anne'i ve Helen'i canlandıran oyuncular Oscar kazandı.

Helen Keller, 1 Haziran 1968'de Easton Connecticut'ta yaşamını kaybetti. Beş lisan bilen, bisiklet, kano ve yelkenli ile gezintiye çıkan, yüzen, satranç oynayan Helen Keller, yazdığı makaleler ve bir dizi kitapla kendisini engellilere yardımcı olmaya adanmıştır. Başta Amerikan Görme Engelliler Vakfı olmak üzere çok sayıda organizasyonda görev almıştır.

Yaşamını sanata dönüştüren bu kahramanlara sonsuz selam ve saygılar.

ROL MODELLERİMİZ

BEYPAZARI DEYİP DE GEÇMEMELİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

**KONUKLAR: Beypazarı Kınalı Eller Lezzet Atölyesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
Müdürü Nesrin DİNÇKAN, Üye Esra DİNÇKAN**

Şule: Merhaba Umudun Kadınları Dergisi izleyenlerimiz. ‘Rol modelleri’ köşemizde bu ay, Beypazarı’ndan iki konuk ağırlıyoruz. Kınalı Eller Kadın Kooperatifi’nden Nesrin Dinçkan ve Esra Dinçkan. Hoş geldiniz.

Nesrin ve Esra: Hoş bulduk.

Şule: Evet, isterseniz sohbetimize kısaca sizi tanıyalım. İlk olarak Nesrin Hanım’dan başlayalım.

Nesrin: Merhaba. Evliyim. Üç çocuk annesiyim. Yirmi yıldır gıda işiyle uğraşıyoruz. Kız kardeşimin bir yangından sonra borç ödemesi için girdiğimiz 20 yıllık serüven var. Yirmi yılın son üç senesinde kooperatif kurduk. Üç senedir de kooperatif olarak devam ediyoruz.

Şule: Kooperatifteki göreviniz neydi?

Nesrin: Kooperatif müdürüyüm.

Şule: Peki, Esra Hanım sizi tanıyalım.

Esra: Merhabalar, ben Esra. Nesrin Hanım’ın kızıyım. Kooperatifte başından beri birlikteyiz. Hacettepe Üniversitesi Sosyal hizmet mezunuyum. Ortak olarak görev yapıyorum.

Şule: Çok güzel. Nesrin Hanım, kooperatifi kurma fikri nasıl gelişti acaba?

Nesrin: Şöyle; kız kardeşimin dükkânı yandığı için biz 17 yıl boyunca ona destek için gıda işine girmiştik zaten. Üretimhanemiz, her şeyimiz vardı. Sonra borç bitti, çocuklar okudu. Biz pazarlarda satış yaptık, fason ürün ürettik, vb. Bayağı zorlu, uzun süreçlerden geçtik ama bu sırada da çok iyi insanlar, çevre kazandık. Kardeşim Serpil’e “Kooperatif kuralım,” dedim. O da “Abla, Neden kuracağız?” dedi. Ben de “Biz gibi kadınlara destek olalım. Biz yorulduk hem üretim hem satış hem pazarlama yapmak zor. İnsanları ortak yapalım.” Böyle olunca, hem insanların daha farklı bir sahiplenme duygusu gelişir. “Herkesin olsun, sadece ikimizin değil, destek verecek hepimizin olsun.” dedim. Böylece bir yola çıktık. O da sağ olsun destek oldu. “Tamam, şimdiye kadar sen bana destek oldun, şimdi ben senin yanındayım,” dedi. Biz bütün makinalarımızı, her şeyimizi iş yerinin ortasına yığdık ve işe başladık. İmalathanemizi kurduk ve direkt üretime geçtik. Yani kendimize çalışmayıp, kooperatif için çalışmaya başladık.

Şu anda da 35 kadınla beraber çalışıyoruz. Bunların 26’sı ortak.

Şule: Ne tür ürünler üretiyorsunuz?

Nesrin: Biz daha çok yöresel baklava, sarma, Beypazarı kurusu, erişte, tarhana, makarna vegan makarna, aromatik yağlar, çay, baharat, sirke, reçel yani biz ne bulduysak üretiyoruz. Mesela, şimdi karahindiba çıktı. Gidip topluyoruz, kurutuyoruz, paketliyoruz, gönderiyoruz. İsteyenlere alıç çiçeği gönderiyoruz. Aklınıza ne gelirse. Çoğu doğadan ama diğerleri de Beypazarı eksenli. Beypazarı’ndan ham maddesini alıp yapıyoruz. Unu, sebzeyi Beypazarı’ndan alıp, eriştemizi, makarnamızı yapıyoruz Daha çok yöresel ürünler.

Şule: Tamamen imal ettiğinizi anladım. Nasıl satış yapıyorsunuz?

Nesrin: Satış olarak da bizim eskiden bir çevremiz var: GİMAT, Başkent marketlerle, belediye marketleriyle, yerel marketlerle anlaştık ama pazar sıkıntımız var; hem de çok var. Büyük marketlerle biz rekabet edemeyiz. Yani onlar 60 gün vade vs. yapıyorlar. Onu yapamayız. O yüzden daha çok butik işletmeler lazım bize. Pazar arayışındayız şu anda. Başkent market, Eskişehir. Bu şekilde belediyelerle çalışıyoruz. İnternet satışlarımız da var. Esra'lar geldikten sonra Trendyol satışlarımız da başladı.

Şule: Kâr payını nasıl ayarlıyorsunuz? Yani 26 kadın çalışıyor. Birlikte mi paylaşıyorsunuz, yoksa makinalar sizin olduğu için başka bir yöntem mi uyguluyorsunuz?

Nesrin: Şöyle, makinalara hiçbir şekilde 'benim' diye bakmadım. Kâr payı derken mesela, 5kg un 250TL ise 5kg unu açıp erişteyi yapana 200 TL veririz Kişi başı. Biz bütün çalışanlara çalışma şekline göre ücret ödüyoruz. O yüzden, hiçbir sıkıntı olmuyor.

Şule: Esra Hanım'a dönelim. Sanıyorum siz kooperatifin projeleri ile daha çok ilgileniyorsunuz. O çalışmalarını biraz paylaşabilir misiniz?

Esra: Evet, şöyle, aslında sadece kooperatif projeleri ile değil, ön muhasebe, bazı yönetsel işler, pek çok işin takibi ve tabii proje yazma da benim alanımda. Bizim kooperatifimizin başından beri en büyük ihtiyacı eğitim oldu aslına bakarsanız. Çünkü Beypazarı'nın kadınları biraz fazla çalışkandır. Hepsinin üretme konusunda çok fazla yeteneği var. Fakat biz bunu nasıl güvenilir gıdaya dönüştürebilir ve sunabiliriz diye düşündüğümüzde, tabii ki eğitime ihtiyacımız oluyor. İlk projemizi 'Teknik Destek projesi' olarak yazdık. Eğitim projesi aldık. Sheraton'un baş aşçısı Guinness rekoru kıran bir baklavacıyla (Mahmut Dolmacı) reçetelendirme, temiz gıdayı nasıl yapabiliriz ile çalışmaya başladık. Sonrasında da Beypazarı erişte, baklava, sarma, tarhanayla çok ünlü. Ama onlar zaten Beypazarı'nın hâlihazırda var olan, kendi markasını oluşturduğu ürünlerdi. Biz nasıl ürün yelpazesini genişletebiliriz, gıdayı nasıl yapalım, Kınalı Eller kooperatifi olarak nasıl geniş bir ürün yelpazesi ortaya çıkarabiliriz diye düşündüğümüzde de alandaki eksikliği de görerek, glütensiz ve vegan makarna üretmekle başlayalım diye yeni bir proje yazıp, bu iki projeye Anka Ajansı desteğiyle başladık, sürdürdük.

Şule: Çok güzel. Gerçekten değişik. Çalışma saatleriniz nasıl oluyor Esra Hanım? Siz de oralara herhalde gidip geliyorsunuz.

Esra: Aslında hepimizin bir giriş- çıkış saati var. Sekiz buçuk saat olmak üzere bir çalışma sistemindeyiz ama o zaman zaman işin yoğunluğuna göre uzayabiliyor, kısalabiliyor. Hâlihazırda kooperatifte tam-zamanlı görev alan yaklaşık 10-12 kişi kadar var ama oradaki talebi çok olan, tam-zamanlı üretim gerektiren ürünler de oluyor. Mesela baharatlarımız var. Annem (Nesrin) karahindiba dedi, belli bir süresi, belli bir ömrü, yetiştirme dönemi var. Bu alanda çalışanlar da onların

hasat dönemlerinde o zamanlarda da birebir kooperatifin içine dâhil olup, diğer zamanlarda ise ya gelmiyorlar ya da kendi alanlarında başka bir kooperatif içerisinde de çalışıp, bizim ihtiyacımız olursa bize gelip çalışabiliyorlar. Bunun dışında zaten bu 26 ortağımız da yine kadın üreticilerden oluşuyor. Onların da kendilerine ait atölyeleri var. Onlar ürünlerini üretiyor, biz onlardan tedarik ediyoruz.

Şule: Nesrin Hanım, 'Kınalı Eller' ismi nereden çıktı, bir öyküsü var mı?

Nesrin: Aslında, bu bizim kendi firmamızın ismiydi. Arkadaşlara da önerdik. Biz kooperatifi kurunca o isim de kalsın, eskiden annelerimizin, eski kadınların hep elleri kınalıydı. Hani iş tutan, üretken insanların elleri kınalıydı. O yüzden 'kınalı eller' bize daha uygun geldi. Bayramlarda kına sürülürdü. Bu kooperatifin üretimini annemden devraldığımız için biraz da 'annelik' hatırlatması. Anne elleri olarak kaldı. Bir anlamı yok ama böyle üretken insan, iş yapan insanı anlatıyor. Zaten kına bizim kültürümüzde eskiden çok yaygındı.

Şule: Güzel olmuş. Zaten genellikle, kadın mücadelelerinde 'eksik etek' gibi böyle olumsuz şeyler de artık farklı olarak ironi yapmak için kullanılıyor. Bu da hoş olmuş. Peki, Nesrin Hanım, kooperatif kurmak o kadar kolay bir şey değil. Bunları işletmekle ilgili genellikle karşılaşılan sorunlar hakkında da biraz bilgi paylaşabilirseniz, bunlar neler?

Nesrin: Evet, tabi. Herkes kooperatifi bilmiyor. Mesela biz 12 kişiyle kurduk. Bir de baktık ki 12 kişiden iki kişi kalmışız. Çünkü onlar aslında kooperatif olarak düşünmemişlerdi. Her şeyi para olarak düşündüler. Bu sistem bir ay içinde hemen kendini gösterdi. Sonra kızlar kooperatife eleman olarak başladılar. “Ne yapacağım?” diye sordular. Ne yapmak istediğimizi böyle böyle tek tek anlattık. İnsanlar “Burada olmak istiyoruz” deyip geldiler. Ben bu kooperatifi kurarken çok zorlandım. İnsanı yıldırma için herkes neredeyse elbirliğiyle çalışıyor. Örneğin başlarda “Kooperatifi kuracaksınız ama istediğiniz zaman kapatamazsınız”. Ben ise “Daha yeni kuruyorum, niye kapatayım?” diyordum. Başta, “yaşamaları zor”, “İşletemezsiniz, şöyle olur, böyle olur...” Aslında çok basit. Şirketten hiçbir farkı yok. Normal. vergisi, her şey aynı. İnsanlara, kooperatifin anlatılması lazım bence. Bunun için de eğitimler alıyoruz; herkesi bu eğitimlerden yararlandırmaya çalışıyoruz. 'Kadın Eliyle' diye bir proje var şu anda. Hâlihazırda devam eden 'kadın yoluyla kooperatif güçlenmesi' projesi var. Proje devam ediyor. Elimden geldiğince katılmaya çalışırım. Her konuda ben de ortaklarım da katılıyor.

Zorluğu şu şekilde: Bize insanlar “Ortak olmak istiyoruz.” Diyorlar. “Evet, ne yapacaksınız?” diyorum?” Gelip oturmak istiyorlar. "Ben bu şekilde kabul etmiyorum. Üretmeniz lazım. Bizim ilk şartımız bu. Bize iş yapmayacak hiçbir insan lazım değil," onu anlatıyorum. Önce biraz mırın-kırın yapıyorlar ama sonradan anlıyorlar. Bizim kooperatifimize dâhil olanların hepsi de üretim yapan insanlar. Bunun şartı var zaten. Bana zor gelmedi açıkçası. “Herkes; “Zor! Yönetemiyoruz! Para

kazanamıyoruz...” diyor. Hayır, öyle değil. Biz şu ana kadar yani üç yıldır herkesin, bütün ortakların parasını da ödedik, ödüyoruz. Sigortalı ortaklarımız var. Şu anda dört tane kaldı. Kooperatiflerde normalde sigorta ödenmiyor ama önce benim ilk kuralım sigorta ödenmesi. Örneğin benim şimdiye kadar sigortam ara ara ödendi. Emekli olabilmem için 15 yıl daha çalışmam lazım. Kırk sekiz yaşımdayım. Şu anda halim, dermanım kalmadı. Yani demem o ki, sigorta çok önemli. Şöyle bir şey var; proje kooperatifler var. Bunları bir belediye, Kaymakamlık, ya da Ticaret odası kadınları toplayıp getiriyor. "Biz kooperatif kuruyoruz..." nedir, ne değildir, anlatılmıyor. Böyle bir şey olunca, her şey sıkıntı oluyor. Mesela, Serpil Hanım benim kardeşim, bu kooperatifin başkanı. Benim küçüğüm olmasına, buranın çok ortaklı bir işletme olmasına rağmen, bir patronu var. Bana göre herkesin de bunu bilmesi lazım ve biliyor da. Biz onu bizim patronumuz olarak görüyoruz. Kooperatif ortağı ayrı şey ama biz burada bir üretim yapıyorsak buranın patronu Serpil ve iki tane kooperatif başkan yardımcıları var. Sıralama bu şekilde. Hiçbir problem olmadı.

Şule: Harika, gerçekten! Şimdi de Esra Hanım'a sormak istiyorum: Bu kooperatifin gelecekle ilgili ne tür hayalleri var? Size İnternet aracılığıyla ulaşmak isterlerse, nasıl ulaşabilirler?

Esra: Biz burada sadece kadın istihdamına değil, gençlerin istihdamına da önem veriyoruz. Beypazarı bildiğiniz gibi, Ankara'nın kırsalında olan bir bölge. Biliyorsunuz ki köylerden kentlere göç çok arttı. Fakat soru şu; neden artsın? Havası çok güzel, suyu çok güzel, doğası inanılmaz... Neden bizler kentlere akın edelim ki? Elimizdeki değerleri kullanıp, Beypazarı'nda bir şeyler yaratmak varken ki Beypazarı'nda yaşayan hepimizin geçmişinde tarım ve hayvancılık var. Mesela, benim babam arıcıydı. Ben neden arıcılığı öğrenip, doğanın koynunda, özgür bir ortamda çalışma hayatı sürdürmeyeyim? Asıl amacımız hem bu göçü engellemek, yerelde bir kalkınma yaratabiliyor olmak hem de kooperatifin şöyle de bir avantajı var bence; siz kuruyorsunuz, siz yürütüyorsunuz, eğer emek harcarsanız siz büyütürsünüz... Evet, kesinlikle o üretim aşamalarında bir ast-üst ilişkisi var ama bu sadece üretimde kalıyor. Biraz onun dışında, kooperatif ortakları olarak bakıldığında, hepiniz eşitsiniz. Yani, orada herkesin eşit derecede söz hakkı var. Kooperatifle ilgili bir değişiklik yapılacağı zaman, kesinlikle herkesin eşit derecede söz söyleme hakkı var. Dolayısıyla başkalarının fikirlerine uyarak sadece para kazanmak değil, kendi fikirlerini, kendi amaçlarını ortaya koyarak oluşturduğunuz bir oluşumun içinde olmak neden kötü olsun? Bu kooperatifin bir amacı da doğanın, tarımın içinde olmak. Evet, ben bu makarnayı yiyorum ama bu makarnanın unu nereden geliyor, nasıl yapılıyor? Evet, ben bu unu alıp ekmek üretiyorum ama bu un hangi buğdaydan yapılmış veya buğday nasıl yetişir, nasıl ekilir? Dolayısıyla üretimin içinde olmak inanılmaz haz veriyor. Bir şeyin doğuşunu, geldiği yeri görüp, büyümesine tanıklık edip, ortaya bir şey çıkarmak inanılmaz. Haz veren bir şey evet. Dolayısıyla hem yereldeki değerleri koruyarak hem de insan-doğa ilişkisini geliştirerek kendimize yeni bir iş modeli geliştirmeye çalışıyoruz ve bu modelin temelinde de

kadınları ve gençleri temel alıyoruz. Beypazarı'nın kadınları çok çalışkan, ciddi bir üretim bilgisine sahipler ama Beypazarı'nda eğer 50 tane üretim şirketi varsa, üçü sadece bir kadının üzerine. Diğer pek çoğu ya eşin adına açılmış ama orada o kadın çalışıyor yani kadınlar görünür değil. Burada amaçladığımız diğer bir şey, kadının emeğini görünür kılmak. Burada kadınlar üretiyor ve kadınlar yönetiyor. Bize başlangıçta, "Kooperatifinize bir erkek lazım," dediler. "Neden bir erkeğe ihtiyacımız var?" herkesin herkese var. Burada benim bir problemim yok ama bir kadının bir şeyi başarması için ille de bir erkeğe ihtiyacı yok. Yani ben görünür olmalıyım. "Neymiş, bir yere ürün götüreceğimiz zaman arabaya ihtiyacımız varmış ve biz kadınlar araba kullanamamışız..." Benim teyzem yirmi yıldır araba kullanıyor. Bütün ürün pazarlamasını, taşımasını, her şeyini yapıyor, neden yapamasın? Üreten kadın olacak, Beleşçi erkek önde, görünür olacak! Bu, ancak erkek de kadınla birlikte eşit derecede ürettiğinde mümkün olabilir ama mutlak değil. Kadın geri planda kalır. Biz bunun önüne geçmek için çalışıyoruz. Şu anda Teyzem yok. Sağlık sorunları nedeniyle hastanede. Teyzemin yerine biz bir erkek arayışına geçmedik. Ben kullanıyorum, annem kullanıyor, ortaklarımızdan hemen ehliyet kursuna başvuranlar oldu Bir süre sonra onlar devralacaklar. Ben üretiyorum, ben çalışıyorum, neden bir erkek ihtiyacım olsun? Bu bir erkek düşmanlığı değil, yanlış anlaşılmasın. Bu üç yılın sonunda da başta bunları söyleyenler gelip, "Siz çok iyi işler yapıyorsunuz. Bizim de şu işimize yardımcı olur musunuz?" demeye başladılar. Bu da sevindirici. Büyük bir kırılma oldu. Onlar da artık bizim bu sektörde varlığımızı kabul ettiler. Tabii hep bunlar büyük mücadelelerle kazanılıyor. Bu işin tek kolu erişte, tarhana gibi şeyler değil, arıcılık da yapmaya başlayacağız. Kendi köyümüze gidiyoruz. Müthiş bir doğa, bitkiler, baharatlar oldukça fazla. Eh neden burada arıcılık yapmayalım? Özellikle kekik bol ve balı da harika oluyor. Yani bir yandan da doğaya dönüş aslında.

Şule: Harika. Size nasıl ulaşabilirler?

Esra: İsterlerse bizim Instagram hesabımız çok aktif Kınalı Eller Koop. olarak. Oradan bulabilirler ama 'Hepsi Burada, Trend Yol' üzerinden üç yıldır satış yapıyoruz.

Şule: Peki, son olarak, söylemek istediğiniz, benim sormadığım mesajları alalım.

Nesrin: Kadınlar bence yapabilir. Kadın olarak kendine güvenen, yola çıkan hiçbir insan yarıda kalmaz. Bir de kooperatif sayesinde görünür oluyorsun. O yüzden kooperatifleşmek, bilinçle yapıldığında çok güzel. Gerçekten gönül veren insanlarla kurulan kooperatifler her zaman başarılı olur.

Esra: Öncelikle, böyle bir fırsatı bize sunduğunuz için size çok teşekkür ederim. Belki birkaç insana dokunmuş olacağız. Bizi istedikleri zaman ziyaret edebilirler. Bu işe gönül veren, emeği olanlara çok teşekkürler.

Şule: Ben de emeğine çok saygı duyduğum bu kocaman kadınlara çok teşekkür ederim. Gerçekten son derece yaratıcı, umut dolu sözler duyduk.

Başka bir 'Rol Modellerimiz' Köşesi'nde buluşmak dileğiyle.

11 Nisan 2023

DENGEDE KALMAK

RAHİM AĞZI KANSERİNDEN KORUNMA VE AŞI

YAZAN: Dr. Şelale Özmen

selaleo60@gmail.com

Rahmin vajene doğru ağızlanan kısmına rahim ağzı, tıbbi adlandırma ile de serviks adı verilir.

Bu yazıda bu organın kanserinden ve bu kanserden korunma yollarından söz edeceğim.

Rahim ağzı kanseri kadınlarda en sık görülen beş kanser türünden biridir.

Düzenli muayene yapıldığı takdirde önlenabilir, aşısı olan tek kanser türüdür.

Rahim ağzı kanserine neden olan etken HPV olarak da bilinen Human Papilloma Virüstür.

Bazı türleri herhangi bir belirti vermeyen, bazı türleri genital siğillere neden olan ve bazıları da tedavi edilmediğinde kansere yol açan 150'den fazla türe sahip olan bir virüstür.

HPV virüsünün en önemli bulaşma yolu cinsel ilişkidir.

HPV virüsü, kişinin kendi bağışıklık sistemi tarafından ya da tedaviyle vücuttan atılmadığında, rahim ağzı hücrelerinin içine yerleşebilir. HPV ile karşılaşmak ya da HPV enfeksiyonu geçirmiş olmak rahim ağzı kanseri olunacağı anlamına gelmez. Her HPV enfeksiyonu kansere neden olmaz.

Kişi HPV ile enfekte olduktan sonra genital bölgede hücrelerde genetik değişikliklere yol açar. Enfeksiyona yol açan HPV tipine göre bu genetik değişiklikler siğil dediğimiz genellikle ciltten kabarık, karnabaharı andıran lezyonlara ya da rahim ağzında kansere yol açar. Bu hücrelerde oluşan değişiklikler kadın doğum muayenesi sırasında ve özellikle muayene sırasında yapılan smear testi sayesinde henüz kansere ilerlemeden erken evrede fark edilebilir. Bu evredeki lezyonlara 'Kanser Öncesi Değişiklikler' denir ve ayaktan yapılacak bazı tıbbi ve cerrahi tedavilerle tamamen tedavi edilebilirler. Böylece kansere ilerleme engellenmiş olur. Rahim ağzı kanserinin oluşması için yaklaşık 10-15 yıl süre geçmesi gerekir. Dolayısıyla düzenli hekim kontrolüne gitmek rahim ağzı kanserinin önlenmesinde ve erken teşhisinde kritik bir önem taşır.

Düzenli jinekolojik muayenenin yanı sıra 9-46 yaş grubundaki bireylere uygulanan HPV aşısı rahim ağzı kanserinin önlenilmesi açısından çok büyük bir gelişmedir. Dünya Sağlık Örgütü

rahim ağzı kanserine karşı etkin koruyuculuğu nedeniyle; yetişkinlere ek olarak oğlan ve kız çocuklarının da aşılınmasıyla, HPV kaynaklı hastalıklar ile rahim ağzı kanserinin önümüzdeki yüz yıl içinde ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Rahim Ağzı Kanserinden Korunmanın Yolları

Rahim ağzı kanseri için risk yarattığı düşünülen diğer faktörler şunlardır:

- Sigara kullanımı
- Bağışıklık sistemi yetmezlikleri
- Klamidya enfeksiyonlar
- Uzun süre doğum kontrol hapı kullanımı
- Üç veya üstünde doğum öyküsü
- 20 yaşından önce doğum öyküsü
- Birden fazla cinsel eş

Yukarıda sözü edilen risk faktörleri kişinin HPV ile karşılaşması durumunda virüsün hücrelerde değişiklik yapma olasılığını artırır.

Günümüzde hücrelerde değişiklik olup olmadığını belirleyebilen smear testinin yanı sıra kişide HPV enfeksiyonu olup olmadığı ve varsa hangi tip HPV olduğu da saptanabiliyor.

Rahim ağzı kanserinden korunmada sözü edilen risk faktörlerini azaltmak, cinsel ilişki ile bulaşan hastalıklardan korunmak için ilişki sırasında prezervatif (kondom) kullanmak ancak bir miktar etkilidir. En etkili yol HPV aşısıdır.

HPV aşısı, HPV'nin kanser ve siğil yapabilecek türlerine karşı %100'e yakın koruma sağlar. HPV aşısının ikili, dördü ve dokuzlu olmak üzere 3 çeşidi bulunuyor.

İkili HPV aşısı en yaygın iki tipine, HPV dördü aşısı en yaygın dört tipine, HPV dokuzlu aşısı ise en yaygın 9 tipine karşı korur. HPV aşısı 9-46 yaş aralığındaki tüm bireylere uygulanabilir. Koldan yapılan bir aşıdır ve cinsel olarak aktif olup olmama ile ilişkili değildir. 9-14 yaş grubunda 6 ay ara ile iki aşı, 14 yaşından büyük bireylerde iki ay arayla birinci ve ikinci aşı, ikinci aşıdan 4 ay sonra da son aşı yapılır. Aşı protokolü tamamlandıktan sonra ömür boyu koruyucu olacaktır.

Cinsel ilişkide kondomla korunma tercih edilmelidir. Her ne kadar HPV'ye karşı %100 koruma sağlamasa da, HPV ve diğer cinsel yolla bulaşabilecek hastalıkları önlemek için etkilidir.

Bunlar dışında vücudu her türlü hastalıktan korumanın en etkili yolu, sağlıklı yaşam alışkanlıklarına sahip olmaktır. Sağlıklı yaşam alışkanlıkları kişiden kişiye değişiklik gösterebilir de her yaş grubuna ve her bedene uygun ortak özellikler bulunur.

Mümkünse geceleri, yeterli ve düzenli uyku uyumak

Kişinin yaşına ve kondisyonuna uygun düzenli egzersiz programı oluşturmak ve uygulamak.
Taze sebze ve meyve yönünden zengin beslenmek, paketli ve işlenmiş gıdaları tüketmemek gerekir.

Okullarda HPV aşılanmasının başlaması ve düzenli jinekolojik muayene alışkanlığının yerleşmesi ile ülkemizde de rahim ağız kanserinin  nlenebilmesini dilerim.

15 Mart 2023

DüşLERİMİN OYUNU

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Kimi zaman yüksek bir apartmanın tepesinden, kimi zamansa bir merdiven trabzanının kenarından aşağıya, o dehşetli boşluğa bir kuş hafifliğiyle kendimi bırakıveririm. İçimdeki, korkunun o dayanılmaz ağırlığı değil, sevinç hafifliğidir çoğu kez.

Zaman zaman da izlenirim, kovalanırim boş sokaklarda birilerince. İşte o an, yakalanma korkusu sarar sarmalar beni ve gücüm tükenir. Tam saklanma yerime gelmişken, dizlerimin bağı  z l verir ve yere düşerim. Arabalar geçip gider saçlı, sollu. Kalkmak isterim, kalkamam; bağırmak isterim, sesim çıkmaz. Oysa çok yakındır kurtuluşum.

Sonra, görünmeyen bir el beni tutup bir yapıya sokuverir. Ne gariptir ki hiç yabancı gelmez bana bu yapı. Bu sığınağa onlarca kez kovulduğum sanısı uyanır içimde birden. Kapalı olması yetmiyor bana; yine kaçma isteği kemiriyor içimi durmadan ve içerlere, ta içerlere ilerliyorum ardıma bakmadan. Ancak bir son bulamıyorum. Koşuyorum, koşuyorum ve bir labirentteki gibi, bir odadan ötekine giriyorum.

Belki günler, belki aylar ve hatta belki de yıllar sonra, düşlerimin labirentine, okumakta olduğum yarı anı bir kitapta rastlıyorum.

Bir Tibet macerası aynı zamanda bu kitap. Macera kitaplarını oldum olası severim zaten. Bu kitabı seçerken, içeriğinin beni bu denli saracağını düşünmemiştim doğrusu. Konular, beklediğimin üstünde etkileyici olunca, müthiş keyiflenir, mutlu olurum.

Bir de d şlerimden fırlamış bir ögeyi bu kitapta yakalamışsam, mutluluğumun yanı sıra şaşkınlığım da inanılmaz olur.

Yoksa bu kitaptan düşlerime fırlamış mı demeliydim ya da d şlerimle Tibet'e mi fırlamıştım? Öyle ya da böyle; sonuç olarak, bizi karşılaştıran kadere veya mucizeye, minnet duymalıydım.

CİNSEL KİMLİĞİYLE KADIN

YAZAN: Buket BAŞARAN AKKAYA

bakkaya35@hotmail.com

Gülseren Mungan’ın derlediği ‘Kadında Söz İzleri’ kitabında yayımlanmıştır.

Ülkemizde cinsel bilgi kaynaklarının sınırlı olması, toplumda cinsellikten konuşmanın ayıp olarak görülmesi, sağlıklı gelişimi etkiliyor. Kadın cinselliği, özellikle kırsalda mülkiyeti ve karar hakkı erkeğe ait olan bir meta olarak görülüyor. Uzmanlara göre, kadın ve erkeğin cinselliği tam olarak kavrayamaması bazı sorunların da temelini oluşturuyor.

Gelişme çağında bedenlerini merak eden erkek çocuğuna özgürlük tanınırken, kız çocuğu bedenini ona bakanların gözüyle görmeye koşullandırılmıştır. Örneğin, oğlan çocuğun doğar doğmaz çıplak fotoğrafını çekmek neredeyse bir gelenek hâline gelmiştir. Üstelik ebeveynleri bunu bir onur tablosu gibi eşe dosta gösterirken kız çocuğu ayıp, günah kisvesi altında sıkıştırılıp kalmıştır. Kızlar ergenliğe adım attıklarında oturup kalkmalarından, nerede, ne zaman, nasıl davranacaklarına kadar ‘el ne der’ korkusuyla baskı altına alınmışlardır.

Çoğu kadın, cinselliği evlilik içindeki görevlerinden biri olarak görür. Dolayısıyla bu duruma koşullandırılarak yetiştirilen kadınların odaklandıkları nokta haz değil, içinde bulundukları ilişkidir. Zaten cinsel hazza kendisini aday görmeyen bir kişinin bu konuda kendini geliştirmesi de beklenemez. Oysa her iki cins de ruhsal ve bedensel olarak zevk almaya uygun olarak tasarlanmıştır.

Devletin, çevrenin, ailenin baskıcı yaklaşımları sonucu ülkemizde kadınların pek çoğu evlilik hayatına bilgisiz ve deneyimsiz olarak adım atarlar. Çünkü bir ilişki, kadının kendi namusunu sorgulamasına yol açarken erkek için böyle bir sorun yoktur. Erkek, cinselliği sadece haz odaklı, dolayısıyla da bir ilişki içinde olmadan, sadece o an’a yönelik bir arzu şeklinde yaşar ve paralı seks endüstrisi de bu sosyal fark üzerine kurulmuştur.

Pek çok ülkede kadınların, erkekler ve toplum gözünde kıymetli ve evlenilebilir olması için namuslu olması gerekiyor. Namuslu olmanın göstergesi de bakire olmak! Bu beklenti kadına cinsel deneyimsizliğinin ödüllendirilmesini, aynı zamanda cinsel deneyimlerinin de cezalandırılmasını getiriyor. Evlenilecek kızların bakire olması gerektiğini düşünen bir toplum, verilen cezayı da üstü örtülü olarak olumlarken, kendi seçtiği kişiyle sevişen kadını cezalandırır ve öteki genç kızlara da gözdağı vererek, tehdit ederek, bastırılmış bir kadın yaratır. Oysa kadının kiminle ve ne tür cinsellik yaşadığı önemlidir. Ayrıca kadının söz konusu potansiyelini nasıl yaşayacağı hakkı, insan haklarının temel bir parçasıdır.

Erkeklerde cinsellik, ileri yaşlarda azalarak da olsa var olmasına karşılık, kadınların haz alma ve orgazm olma kapasiteleri yaşla sınırlı değildir. Menopoz sonrasında doğurganlıkları bitse de biyolojik ve psikolojik olarak sahip oldukları bu cinsel haz alma avantajı sürer.

Genelde ilk cinsel ilişki kadın açısından korku yüklüdür. Bu, bir yandan yıllardır abartılarak anlatılan kızlık zarının yırtılmasından duyacağı acı öte yandan da karşısındaki erkeğin kendisinin bakire olup olmadığını test edeceği bir sınavdır. Bu yüzden birçok genç kadının ilk cinsel ilişkisi çoğu kez bir karmaşaya dönüşür. Ayrıca kadın hep bilir ki o gece yaşanacaklar kendisi için iltir, erkek için değildir.

Bekâret, aynı zamanda erkek için bir genç kızın kendisini ve doğurganlığını ona sakladığının maddi bir kanıtı gibi olsa da cinsel hazzın başka yollarla alınması konusunda toplumumuz aynı derecede tutucu değildir. Toplumun % 43'ü bakireliği korumak için oral ve anal seks yapılabileceğini savunuyor. Gene toplumun % 10'u 'erkekler için çok önemli ise kadınların bekâret zarlarını diktirerek evlenmelerinde bir sakınca yoktur' şeklinde düşünür. Böyle bir iklimde yetişen ve evlenmeden önce sevişmiş bütün genç kızlar evlenecekleri zaman hâlâ bakire olduklarıyla övünür ve bu konuda geliştirilen öteki sevişme stratejileriyle bekâretlerini korurlar.

Aslında toplumumuzda genel olarak kadınlardan, evlenmeden önceki beklentilerimiz ile evlendikten sonraki beklentilerimiz uyuşmuyor. Kadınların bakire olmasını neredeyse toplumun tamamı tarafından onaylanan bir önerme olarak kabul ediyorsak, bu beklentinin doğal sonucu da problemlidir. Çünkü kadının değerini, erkeklerin aksine evlilik öncesindeki yaşama pratiğine göre değerlendiren bir toplum sadece kadınları değil, erkekleri de sakatlar. Namus adına bu denli kontrolün olduğu ortamlarda erkekler de cinselliklerine yabancılaşıyor, zorunlu olarak paralı seks ya da pornografiye yöneliyorlar.

Dünyada pek çok kadın cinselliğiyle organik tüm bağınyı yitirmiş ya da hiç tanışmamış ne yazık ki... En modern çevrelerde bile kadın üstlendiği tarihsel rolden kolay kolay sıyrılamıyor. Bir de cinselliğini hiçbir şekilde seçme ve yönlendirme şansı olmamış Anadolu'daki tipik kadın örneği var ki onun için cinsellik bir an önce unutulması gereken kötü anılar yığınınından ibaret.

Kaç kadın cinselliğini doğal akışı içinde keşfetme şansına sahip olabiliyor?

Kaç kadın korku, iğrenti, zorlanma, kaygı gibi duygular eşlik etmeden cinselliğini yaşayabiliyor?

Cinsellik çiftlerin her ikisinin de onayı olarak gerçekleştiği doğrusundan yola çıkarak sormak gerekir: Acaba kaç kadın yıllarca eşi ya da birlikte olduğu erkek tarafından tecavüze uğruyor?

Kadın hangi yaşanmışlıklardan/yaşanmamışlıklardan sonra cinselliğine tümüyle küsüyor? Bir barışma süreci mümkün mü?

Sorular ve sorunlar hiç bitmiyor ne yazık ki...

Kadın cinselliği söz konusu olunca sistem tüm gücüyle ve farklı araçlarıyla (basılı yayınlar, basın yayın organlarında söyleşiler, diziler, filmler, reklamlar...) aynı amaca hizmet ediyorlar. Kadın toplumda cinsel obje olmanın ötesinde bir yer bulamıyor kendine. Sonuçta çıkışsızlığın kronikleştiği kapitalist düzende her iki cins de eziliyor. İnsanlarda pek çok alanda faşizan eğilim ve sapkınlık artarken; erkek cinselliği sonsuz tüketici bir sapıklığa, kadının cinselliği ise birincil roller üretmeyi unutmuş cinsiyetsiz bir yapıya dönüşüyor.

Dini inanç boyutlarında da cinselliği ele aldığımızda dayatmaya maruz kalan hep kadın. Muhafazakâr güçlerin yükselişi ile yüceltilen tabular, kadın cinselliği hakkında hatalı anlayışları üretmeyi ve beslemeyi sürdürüyor. Cinsellik kadınlar için bir tabu hâline getirildikten sonra erkekler tarafından onu bu kanaldan yönetmek, aşağılamak, ödüllendirmek de kolay oluyor! Bu durum birçok kadının cinselliğe olumlu yaklaşımını zorlaştırıyor ve sağlıklı, eşitlikçi bir cinsellik ihtimali giderek azalıyor.

Kadın sesini erkeğe yönelik bir şiddet olarak yorumlayan pek çok zihniyet; sesi dahi cinsiyeti denetlenecek bir şey olarak görüyor. Çünkü kadın sesi vahşilikle, delilikle ve cadılıkla özdeşleştiriliyor ve bu özdeşleştirme sadece antik dönemle kalmayıp günümüze kadar geliyor. Kadınların doğururken çığlık atması, acı çekerken ağlaması, zevk alırken inlemesi ataerkil düzende ‘denetlenemez sesin göstergeleri’ olarak kabul ediliyor ve ‘yargılanmalı, denetim altına alınmalıdır’ diye düşünülüyor.

Antik Yunan’dan Roma İmparatorluğu’na kadar olan dönemde bilim insanları, fizyologlar, kadınların sesinden ilk cinsel deneyimini yaşayıp yaşamadığını ya da regl olup olmadığının bilinebileceğini iddia etmişlerdir. Bu düşünce erkeklere, kadının sessiz olmasının gerekli bir neden olduğunu sunuyor.

Yine Antik Yunan’da sözsöz aktivitenin vuku bulduğu delik ile cinsel aktivitenin vuku bulduğu delik, Yunanca ve Latince de aynı anlama geliyor. Her iki ağız da içi boş bir oyuğa erişim sağlıyor ve bu gerekçeyle kapalı tutulması gerekiyor. Yani temelde hem ağız hem de vajina kadın cinselliğinin korunması, saklanması gereken iki açıklığıdır. Erkekler kadınların bu uzuvlarını kapalı tutarak onların iffetlerini sağlamalıdır.

Sonuçta kadın hangi toplumdan ya da hangi dine mensup olursa olsun hiç fark etmiyor. Oğlan çocuğuna doğar doğmaz tanınan özgürlüğün tam tersine, kız çocukları korku, bağınazlık ve yok sayılma kısırcasında ergenliklerine adım atıyorlar. Örneğin, oğlan çocuğun sünnetle erkekliği ilan edilir. Onun için kutlamalar, düğünler yapıp kına yakılırken kız çocuğu ilk regl olduğunda tokatlanır. Bu, ‘sen artık bir kadınsın’, edebinle otur anlamındadır. Hatta regl olmak kanamaktır, kirlenmektir. Pek çok dini yasaklamalara maruz kalmıştır. Regl olan kadın turşu yapamaz, dini vecibelerini yerine getiremez. İbadet yerlerine ve mezarlığa giremez...

Kadın birçok toplumda bir mal gibi alınıp verilir. Karşılığı başlık parasıdır. Hindu geleneklerinde çocuk yaşta evlendirilip yaşlı kocası öldüğünde geçimini karşılamak için fahişelik yapmaya zorlanır.

Mal elden gitmesin diye ölen kocasının kardeşiyle evlenmek zorunda bırakılır ya da berdel yapılır.

Evlenirken bekâreti, babası ya da erkek kardeşi tarafından kırmızı kuşak bağlanarak tescillenen kadın, baba evinden koca evine yollanır. Benim diyeceği evi yoktur. Kocasını memnun etmek zorundadır. Yatakta fahişe gibi davranması gerekir. Bakire değilse bunu fark eden koca onu boşama hakkına sahiptir.

Sevdiği adama kaçan kız fahişe diye nitelendirilir. Ama erkek evlenmeden önce cinselliği deneyimlemesi için geneleve gönderilir.

Bir erkek evlat kız arkadaşını eve getirip onunla sevişebilir; ne de olsa erkektir, kız düşünsündür. Ebeveynler aynı hakkı kendi kızlarına tanımazlar...

Kadın tacize uğrarsa bu, biraz da kendi suçudur. 'Dişi köpek kuyruk sallamazsa erkek köpek ardından gelmez,' denir. Kadının giyim kuşamına da dikkat etmesi gerekir. Açık seçik kıyafetlerle dolaşamaz, giymek isterse de ancak kocasının karşısında giyebilir. Başka erkeklere şehvet uyandırıcı şekilde bakamaz. Toplumda bacaklarını açarak oturamaz; bu, davet kabul edilir. Cinsellik üzerine konuşamaz çünkü ayıp, yasak ve utanç vericidir. Kocasını istediğinde onunla birlikte olmak zorundadır. Olmazsa kocası başka kadınlara gidebilir. Yani erkeğin uçkurunun vebali de onundur.

Adı çoktur; ana, eş, sevgili, aşçı, işçi, hizmetçi... Özdeyse *kadının adı yoktur*. Ancak şu unutulmamalı, sistem tarafından ne kadar ötekileştirilse de yadsınamaz bir gerçek vardır ki kadınlar toplumun yarısıdır. Diğer yarısını da kadınlar doğurur.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Taşkın, Prof Dr. Lale. *Cinselliğin Anlamı, Toplumsal Değerler ve Sorumluluk*. 2015.
<https://slideplayer.biz.tr/slide/10166671/>
- Dr. Bozdemir N, Özcan S. *Cinsellik ve Cinsel Sağlığa Genel Bakış*. TJFMPC 5:37-46
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tjfmppc/article/viewFile/5000055970/5000053179>
- Bilen, Prof. Mürüvvet, Topçuoğlu Ata. *Cinsellik*. Ankara: Özkan Matbaası, 2008.
- Prof. Bulut A ve diğerleri. *Cinsel Sağlık Eğitimi*. İstanbul: Milli Eğitim ve İnsan Kaynağı Geliştirme Vakfı Yayını.
- Prof. Özgüven E.İ. *Cinsellik ve Cinsel Yaşam*. Ankara, PDREM yayınları.

DENEYİMLEDİKLERİM

EGE MUTFAĞI

YAZAN: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Ege bölgesi geniş bir mutfağa sahiptir. Ege mutfağında en başta zeytinyağlı sebze yemekleri tüketilir. Mutfaklarımızın vazgeçilmezi zeytin de özellikle Akhisar ilçesinde ve Aydın ilinde yetişir.

Manisa ilinde hepimizin severek tükettiği üzüm bulunur. Üzüm, pekmez ve şarap yapımında kullanılır. Ege bölgesinin birinci, ülkemizin üçüncü büyük şehri olan İzmir ise İzmir köftesi, boyoz, şambali, İzmir bombasıyla tanınır.

Ege bölgemizde Osmanlı yemek geleneğinin yemeklerinin yanı sıra Musevi, Rum, Ermeni mutfak kültürünün yemeklerine de sık sık rastlamak mümkündür.

Ege bölgesinde 50'ye yakın ot çeşidi bulunur. Şevketi bostan, arapsacı, hardal, turp otu bunların en bilinenleridir.

Bölgenin birçok beldesinde ot festivalleri yapılır. Bu festivallerde bölgeye ait otlardan yapılan yemeklerin tanıtılması sağlanır.

İç Ege'de Afyon ilinde ise Gaziantep gastronomisinden sonra ikinci büyük gastronomi yer alır.

Afyon ilinde haşhaş yetişir. Haşhaş özellikle hamur işlerinde ve tatlılarda kullanılır. Afyon ilinin ekonomisi hayvancılığa dayanır ve bu yüzden Afyon gastronomisi süt ve et ürünlerine de yoğun olarak yer verir.

Keşkek, Heybeli çatal çorbası da Ege mutfağının önemli yemeklerindendir.

Aydın ilinde incir yetişir, incir tatlısı da bu ilimizin en çok tercih edilen tatlılarından.

Ege bölgesinde yapılan düğünlerin vazgeçilmez yemeği keşektir. Özel günlerde de mutlaka yapılır.

Gelecek sayımızda deneyimlediğimiz yeni paylaşımlarımızla sizlerle olmaya devam edeceğiz.

SANATIN KADIN SESLERİ NİSAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Yine birbirinden farklı sanat haberlerinden oluşan bir köşe hazırladık sizler için.

Önce başlıklar:

Film önerisi Serçenin Gözyaşı

Uçan Süpürge ödülleri açıklandı

Dokunulabilir Engelsiz Modern Sanat Müzesi'ne Avrupa'dan ödül

Film önerisi Serçenin Gözyaşı

Sanat dünyasının usta isimleriyle genç yetenekleri buluşturan filmin çekimleri, Çanakkale ve İstanbul'da yapıldı.

Film, şiddet gördüğü kocasından kaçmaya çalıştığı sırada çıkan arbedede ateş alan silahla kocasını yaralamaktan yargılanan Emine ile onun davasını üstlenen Avukat Ayten'in hikâyesini anlatıyor.

Yönetmen koltuğunda Aysun Akyüz Mehdiabbas'ın oturduğu filmin senaryosunu, 'Altın Kalem' ödüllü Şengül Boybaş yazdı.

Kadına şiddeti konu alan eserlerden biri olan 'Serçenin Gözyaşında, ünlü sanatçı Yeşim Salkım avukat rolünü canlandırıyor. Filme, Tamer Karadağlı hâkim rolüyle, gazeteci Özlem Gürses sunucu olarak ve Uğur Güneş 'Gazi' karakteriyle yer alıyor.

Uçan Süpürge ödülleri açıklandı

Çeyrek asrı geride bırakan Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin her yıl sinemadaki kadın emeğinin altını çizmek ve görünür kılmak, yeni kuşak kadın sinemacıları cesaretlendirmek üzere verdiği ödüller belli oldu.

Bu yıl 31 Mayıs-7 Haziran tarihleri arasında düzenlenecek 26. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde Onur Ödülü oyuncu Tilbe Saran'a, Bilge Olgaç Başarı Ödülleri oyuncu Asiye Dinçsoy, yönetmen-senarist Belmin Söylemez ve kurgucu Selda Taşkın'a, Genç Cadı Ödülü ise oyuncu Öykü Özyürek'e 31 Mayıs'ta düzenlenecek açılış töreninde sunulacak.

Dokunulabilir Engelsiz Modern Sanat Müzesi'ne Avrupa'dan ödül

İzmir'de yaşayan seramik sanatçısı Nuray Erden, üç yıl önce görme engelli bireylerin sanat eserlerine erişimini sağlamak amacıyla yaptığı çalışmalar kapsamında Karşıyaka ilçesinde Dokunulabilir Engelsiz Modern Sanat Müzesini hizmete açtı. Yerel yönetim ve engelliler yararına faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla açılan müzenin ünü kısa sürede İzmir sınırlarını aşarak, önce Türkiye geneline ardından da Avrupa ve dünyaya yayıldı. Ülkede tek ve Avrupa'da sınırlı sayıda örneği bulunan ve bugüne dek on binlerce engelli bireyi ağırlayan, yurt dışından Türkiye'ye gelen engellilerin ziyaret ettiği ve takdirle karşılanan müze projesi Avrupa Parlamentosu tarafından ödüle layık görüldü. Erden, AP'ye bağlı kuruluş European International Leadership Women Awards Forum tarafından yapılan değerlendirmede 2023 yılında başarılı 9 kadından biri seçilerek, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde Brüksel'den Türkiye'ye ödülle döndü.

Avrupa Birliği Hessen Eyalet Temsilciliği'nde yapılan ödöl töreninde Erden'e ödölü Avrupa Parlamentosu üyelerinden Miriam Lexmann tarafından takdim edildi. Erden törende yaptığı konuşmada ödölünü atölyedeki çalışma arkadaşları, projenin destekçisi İzmir Büyükşehir Belediyesi, Türkiye ve depremzede yurttaşlar adına aldığını açıkladı.

Ödölünden ötürü gurur duyduğunu belirterek, dünyaya örnek olan projesi hakkında şunları ifade etti: "Karşıyaka Örnekköy'de İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin de katkılarıyla kurduğumuz bu müze sayesinde görmeyen gözlere umut olduk ve engelli bireylerin sanat eserlerine ulaşmasını sağladık. Yaptığımız özel üretim tablolar ve eserler, hissedilebilir yüzeyler sayesinde engelli ziyaretçiler tarafından incelenebiliyor. İzmir'de ve Türkiye'de böyle bir tesis yoktu. Hatta Avrupa'da ve dünyadaki sınırlı sayıda müzelerden olduğu için yurt dışından da buraya ziyarete gelenler oldu. Yıllar süren çabalarımız sonucunda kurduğumuz bu müze ile ödölle layık görüldüm ve ölkem adına gurur duyuyorum. İnanıyorum ki bundan sonra bu çalışmalarımızın kapsamını genişleterek daha fazla engelli bireye ulaşacağız."

2014 yılından beri dokunulabilir eserler üreten ve sergileyen İdol Sanat Evi sanatçıları ve seramik sanatçı Nuray Erden tarafından çalışılan 44 seramik kabartma tablo başta olmak üzere, modern sanat döneminin farklı akımlara mensup ünlü ressamlarının aslına uygun eserleri bulunuyor. Görme engelli bireylerin randevu ile ziyaret ettiği Örnekköy Farkındalık Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren müzede pek çok modern dönem sanatçısının eserleri dokunulabilir ve sesli betimlemeli olarak sergileniyor. Müze, engelli bireyler için düzenlenmiş Türkiye'deki ilk ve tek modern sanat müzesi olma özelliği taşıyor.

Gelecek sayımızda yine kadına ve sanata dair umut verici haberlerle buluşa bilmek dileğiyle "Hoşça kalın" diyoruz sizlere.

18 Nisan 2023

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

SELAM BENDEN DAĞLARA

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

"Neredesin canım ablam?"

"Köydeyiz. Akrabalarla birlikte".

"Kim bilir ne güzeldir şimdi oralar."

“Anlatamam, çok harika. Anlayabilmen için ancak kendin yaşamalısın burada; kendin solumalısın havasını.”

“Sen yine de anlat bana.”

“Bu sabah erkenden kalktım. Bilirsin, ben oldum olası sabahları sevmem uyumayı. Her neyse, Güneş iyice yükselmeden, birkaç akraba toplaşıp dağlara keşfe çıktık. Omaliya’ya, Oluklar’a, Gurdes’e falan gittik. Oralarda bizimkilerin tarlaları varmış eskiden; bilmem bilir misin? Küçüktün o zamanlar; hatırlamazsın belki. Çok yorulduk yorulmasına ama değdi doğrusu yorgunluğa.

“Şimdi de kahvaltı yapacağız.”

“Kimler var orada?”

“Hangi birini sayayım; yengeler, amcakızları, amcaoğulları, İstanbul’dan gelenler. Hepsini de tanıyorsun.”

“Şimdi ne yapıyorsunuz?”

“Evin önüne soba kuruyorlar. Üzerinde bir şeyler pişirecekler.”

“Bu yaz sıcakta mı?”

“Karadeniz insanını bilmez misin; yaz olsun kış olsun, kafasına koyduğunu anında uygular.”

“Tanrım, ben de olmalıydım o sobanın yanında, cehennem gibi kavursa da orada olmayı yeğlerdim şimdi.”

“Bulunduğumuz yerden, karşı dağlar görünüyor.”

“Yaa! Güzel mi?”

“Sorulur mu hiç; kart postallardaki gibi.”

“El sallama ve benden selam et onlara.”

“Belki biraz sonra bahçelere, tarlalara ineriz.”

“Ne yapacaksınız; fasulye mi toplayacaksınız?”

“Fasulye de toplarsınız, toprağı kazıp da belki patates bile çıkarırsınız.”

“Zamanı mıdır?”

“Zamanıdır, boş çevirmez bizi toprak ana; mutlaka her zaman onun karnında bir şeyler vardır vermek için.”

“O zaman, koşun nasibinize doğru.”

“Evet, koşacağız; yoksa başka türlü nasıl hak edilir bunca güzellik, bunca nimet.”

“Çalışın, çalışın da, daha bir tatlısın içtiğiniz su, daha bir lezzetlensin yenilen ekmek.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

ŞİİR

BEN KARŞININ ÖLÜSÜYÜM

YAZAN: Leyla ALP

Ben karşının ölüsüyüm...

Döve döve öldürdüğünüz Ali, başından vurduğunuz Berkin, çırılçıplak soyduğunuz Kevser...

Ben karşının ölüsüyüm...

“Terörist” dediğiniz Kürt. Küfür ettiğiniz Ermeni...

Evini aldığınız Rum, kovduğunuz Çingene, hor gördüğünüz Arap...

Kapısı işaretlediğiniz Alevi, camını kırdığınız Hristiyan, korkuttuğunuz Süryani...

Ötekileştirdiğiniz beriki...

Ben karşının ölüsüyüm...

Yaktığınız ormanım ben, ezdiğiniz karınca, zehirlediğiniz köpek...

Yuvasından ettiğiniz kuş...

Tarlada çürüttüğünüz mahsul...

Sömürdüğünüz emek, çaldığınız yetim hakkı...

Kirlettiğiniz duayım...

Ben karşının ölüsüyüm...

Termik santral için talan ettiğiniz Karadeniz yaylasıyım, altın için delik deşik ettiğiniz Kaz Dağları...

AVM için yıkmaya çalıştığınız Gezi Parkı...

Kuruttuğunuz dereyim, kestiğiniz zeytin ağacı...

Ben karşının ölüsüyüm...

Taciz, tecavüz ettiğiniz kadını ben... Tecavüzcüsünü salıverdiğiniz çocuk...

Bıçakladığınız LGBTİ...

İtip kaktığınız evsiz...

Kaderine terk ettiğiniz yaşlı, odalara kilitletiğiniz kimsesiz çocuk...

Ben karşının ölüsüyüm...

Ermenek'te yetim kalan çocuk, Soma'da tekmelenen madenci, Reyhanlı'da elini göğse açan anne...

Oğlunu mezara koyan babayım. Babasıyla tek fotoğrafı mezar başında olan çocuk...

Evladının kemiğini soran Cumartesi annesi...

Ben karşının ölüsüyüm...

Buzlukta bekletilen Cemile'nin asılı kalan bakışlarıyım...

Panzer ardında sürüklenen Hacı Birlik'in annesinin gözyaşı...
İki aydır oğlunun cenazesini almak için çırpınan Aziz'in babasının kederi...
Ben karşının ölüsüyüm...
Meryem ananın elindeki beyaz mendil
Ata Önder'in dilindeki ısrar
Ethem'in inadı, Ahmet'in gülüşü, Hrant'ın delik ayakkabısı...
Veysel'in hiç binemediği bisikleti...
35 günlük bebeğin acısıyım...
Ben karşının ölüsüyüm...
Döve döve öldürdüğünüz Ali...
Başından vurduğunuz Berkin...
Çırılçıplak soyduğunuz Kevser...
Roboski'de 50 lira için öldürdüğünüz köylü
Suruç'ta oyuncak götüren genç...
Ben karşının ölüsüyüm...
Hani şu öldüre öldüre bitiremediğiniz
Hani itip kalktığınız... Hani yok saydığınız... Hani yok etmek istediğiniz.. Hani yok edemediğiniz...
Öldürmeye doymadığınız... Usanmadığınız, utanmadığınız...
Hani şu öldürmekle korkutamadığınız...
Bitiremediğiniz, ezemediğiniz...
Susturamadığınız...
Susturamayacağınız...

UMUT ŞARKILARI ÇOCUĞUM

<https://www.youtube.com/watch?v=pXGjro3IRs>

SÖZ- MÜZİK: Selami ŞAHİN

SÖYLEYEN: Seyyal TANER

Matem değil çocuğum, sana gülmek yaraşır.

Bil ki yaşlı gözleri sana silmek yaraşır çocuğum.

Daha çocuk yaşından, at yalanı tahtından.

Gerçeği ta başından, sana görmek yaraşır ocuğum.

Paydos diyerek dne, paydos diyerek kine.

Özlenen mutlu güne sana varmak yaraşır çocuğum.

Çocuğum, ocuğum.

Tut yoksulun elini, bil zayıfın derdini.

Mutluluk çiçeğini, sana dermek yaraşır ocuğum.

Bir müjde ver yarından plesi alnından.

Sular gibi kabından, sana taşmak yaraşır ocuğum.

Paydos diyerek dne, paydos diyerek kine.

Özlenen mutlu güne, sana varmak yaraşır çocuğum.

Çocuğum, ocuğum.